

TEHTÄVÄNMÄÄRITTELY EUROOPPALAINEN KAUPUNKIALOITE – INNOVATIIVISET TOIMET

TOINEN EUI-IA-EHDOTUSPYYNTÖ
31/05/2023 – 05/10/2023

31/05/2023

Co-funded by
the European Union

Sisällysluettelo

1.	JOHDANTO	3
2.	TUKIKELPOISET VIRANOMAISET – KUKA VOI HAKEA TUKEA	4
2.1	ENSIMMÄINEN LUOKKA	5
2.2	TOINEN LUOKKA	5
2.3	KOLMAS LUOKKA	7
2.4	TUKIKELPOISIA KAUPUNKIVIRANOMAIKSA KOSKEVAT YHTEISET VAATIMUKSET	7
3.	TOINEN EUH-A-EHDOTUSPYNNÖN AIHEIDEN KATTAVUUS	9
3.1	KAUPUNKIEN VIHERRYTTÄMINEN	9
	AIHEEN ”KAUPUNKIEN VIHERRYTTÄMINEN” YLEINEN MÄÄRITELMÄ JA KONTEKSTI.....	9
	KAUPUNKIVIRANOMAIKSEN MERKITYS JA ROOLI	11
	KAUPUNKIVIRANOMAIKSA KOSKEVAT KEHOTUKSET	12
	KOHEESIOPOLITIIKAN TAVOITTEET	13
	TULOS- JA TUOTOSINDIKAATTORIT	14
3.2	KESTÄVÄ MATKAILU	16
	AIHEEN ”KESTÄVÄ MATKAILU” YLEINEN MÄÄRITELMÄ JA KONTEKSTI.....	16
	KAUPUNKIVIRANOMAIKSEN MERKITYS JA ROOLI	18
	KAUPUNKIVIRANOMAIKSA KOSKEVAT KEHOTUKSET	18
	KOHEESIOPOLITIIKAN TAVOITTEET	19
	TULOS- JA TUOTOSINDIKAATTORIT	20
3.3	OSAAMISPOTENTIAALI KÄYTTÖÖN KUIHTUVISSA KAUPUNGEISSA	21
	AIHEEN ”OSAAMISPOTENTIAALI KÄYTTÖÖN KUIHTUVISSA KAUPUNGEISSA” YLEINEN MÄÄRITELMÄ JA KONTEKSTI	21
	KAUPUNKIVIRANOMAIKSEN MERKITYS JA ROOLI	22
	KAUPUNKIVIRANOMAIKSA KOSKEVAT KEHOTUKSET	24
	KOHEESIOPOLITIIKAN TAVOITTEET	25
	TULOS- JA TUOTOSINDIKAATTORIT	26
4.	HANKKEEN VAIHEET	28
5.	RAHOITUSPERIAATTEET	29
6.	HANKKEIDEN GENERATION SUUNNITTELU JA KEHITTÄMINEN	31
6.1	KUMPPANUUS	31
6.2	HANKKEEN TOIMENPIDELOGIIKKA JA TYÖSUUNNITELMA.....	34
6.3	ASiantuntijoiden tuki	35
6.4	SIIRTO	36
6.5	KUSTANNUSLUOKAT.....	38
7.	HAKUPROSESSI.....	39
8.	VALINTAPROSESSI.....	41

8.1	TUKIKELPOISUUDEN TARKISTUS	41
8.2	STRATEGINEN ARVIOINTI.....	43
8.3	OPERATIIVINEN ARVIOINTI.....	44
8.4	ARVIOINNIN PISTEYTYSJÄRJESTELMÄ.....	44
8.5	AVUSTUKSEN HAKIJOITA KOSKEVAT POISSULKEMISPERUSTEET	45
9.	KÄYNNISTYSVAIHE AND JA SOPIMUKSENTEKO	46
10.	MITEN SAADA APUA	47
11.	TÄRKEIMMÄT PÄIVÄMÄÄRÄT	48

1. JOHDANTO

Vuosien 2021–2027 koheesiopoliittiseen lainsäädäntöpakettiin sisältyy eurooppalaisen kaupunkialoitteen perustaminen (säädetty Euroopan aluekehitysrahastosta ja koheesiorahastosta 24 päivänä kesäkuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen N:o 2021/1058 12 artiklassa¹ – EAKR/koheesiorahasto-asetus) – Euroopan unionin väline, joka on **ohjelmakaudella 2014–2020 toteutetun innovatiivisia kaupunkitoimia koskevan aloitteen seuraaja**. Tämä uudenlainen aloite on olennainen väline, jolla tuetaan kaikenkokoisia kaupunkeja, kehitetään valmiuksia ja tietämystä, tuetaan innovointia ja kehitetään siirrettäviä ja laajennettavissa olevia innovatiivisia ratkaisuja Euroopan unionin (EU) kannalta merkittäviin kaupunkihaasteisiin. Perimmäisenä tavoitteena on innostaa kaupunkialueita käyttämään koheesiopoliittikan keskeisiä ohjelmia, jotka sisältävät testattuja innovaatioita, ja erityisesti niitä, jotka saavat tukea Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) EAKR:stä/koheesiorahastosta annetun asetuksen²³ artiklassa määriteltyihin erityistavoitteisiin, ja vahvistaa kaupunkien innovaatiovalmiuksia edunsaajina tai välittäjinä näiden rahastojen hallinnoinnissa.

Yksi eurooppalaisen kaupunkialoitteen (European Urban Initiative, EUI) ja erityisesti sen innovatiivisia toimia koskevan osa-alueen (Innovative Actions Strand, EUI-IA) päätavoitteista on jatkaa innovatiivisia kaupunkitoimia koskevan aloitteen käynnistämää tukea **tarjoamalla kaupunkiviranomaisille kaikkialla Euroopassa tilaa ja resursseja tunnistaa ja kokeilla (kokeiluhankkeiden avulla) uusia innovatiivisia ratkaisuja toisiinsa kytkeytyviin ja monitahoisiin kestäväan kaupunkikehitykseen liittyviin paikallisiin haasteisiin**. EUI-IA:n avulla kaupunkiviranomaisilla on mahdollisuus testata, miten uudet ja testaamattomat ratkaisut toimivat käytännössä ja miten ne vastaavat tosielämän monimutkaisuuteen. Muiden maiden kumppanikaupungit (siirtokumppanit) seuraavat kokeilujen prosesseja ja tuloksia, mikä tukee ja vahvistaa testattujen innovatiivisten ratkaisujen siirrettävyyttä ja toistettavuutta kaikkialla EU:ssa.

Kaupunkiviranomaisten olisi tartuttava EUI-IA:n tarjoamaan tilaisuuteen kokeilla innovatiivisia lähestymistapoja ja työmenetelmiä ”tavanomaisten hankkeiden” ulkopuolella” (joita voitaisiin rahoittaa ”perinteisistä” rahoituslähteistä, kuten EAKR:n pääohjelmista). EUI-IA:n avulla kaupungit voivat muuttaa kunnianhimoisia ja luovia ideoita prototyypeiksi, joita voidaan testata todellisissa kaupunkiympäristöissä. Toisin sanoen EUI-IA tukee kokeiluhankkeita, jotka ovat liian riskialttiita rahoitettaviksi perinteisistä rahoituslähteistä edellyttäen, että ne ovat erittäin innovatiivisia ja kokeellisia.

Euroopan komission ehdottamat yhtä tai useampaa aihealuetta koskevat EUI-IA-hankkeet valitaan ehdotuspyyntöjen kautta. (EY). EUI:n EAKR:n kokonaisbudjetti on 450 miljoonaa euroa, josta 75

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1058, annettu 24. päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan aluekehitysrahastosta ja koheesiorahastosta: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32021R1058>. EAKR-kohtaiset erityistavoitteet määritellään kussakin yksittäisessä innovatiivisia toimia koskevassa eurooppalaisen kaupunkialoitteen ehdotuspyynnössä.

² Sama kuin edellä.

prosenttia on varattu EUI-IA-lohkon tukemiseen. Kukin hanke voi saada enintään 5 miljoonaa euroa EAKR:n yhteisrahoitusta, ja hanke on toteutettava enintään 3,5 vuoden kuluessa.

EUI:n hallinnoinnista vastaa EY:n aluepolitiikan pääosasto (DG REGIO) välillisen hallinnoinnin kautta. Euroopan komissio on nimennyt Hauts-de-France (Ranska) -alueen EUI:n toteuttamisesta vastaavaksi valtuutetuksi yksiköksi. EUI:n pysyvä sihteeristö on perustettu avustamaan valtuutettua yksikköä ja varmistamaan EUI:n päivittäinen hallinnointi.

Tällä tehtävänmäärittelyllä valtuutettu yksikkö pyytää tukikelpoisia viranomaisia jättämään hanke-ehdotuksia toinen EUI-IA-ehdotuspyynnön puitteissa. Tähän ehdotuspyyntöön on varattu EAKR:n ohjeellinen 120 miljoonan euron budjetti.

Tässä asiakirjassa esitetään EUI-IA:n toinen ehdotuspyynnön vaatimukset ja menettely. Sitä tulee lukea yhdessä EUI-IA-ohjeiden, hakemuslomakkeen kohteliaisuutta koskevan valmisteluasiakirjan ja muiden EUI:n verkkosivustolla julkaistujen ehdotuspyyntöön liittyvien asiakirjojen kanssa.

2. TUKIKELPOISET VIRANOMAISET – KUKA VOI HAKEA TUKEA

Seuraavat viranomaiset voivat hakea tukea EUI-IA:n toteuttamiseen:

- **Ensimmäinen luokka:** Mikä tahansa kaupunkiviranomainen paikallisessa hallinnollisessa yksikössä, joka on määritelty Eurostatin kaupungistumisasteen (DEGURBA) mukaan kaupungiksi tai esikaupungiksi (vastaa Eurostatin DEGURBA-koodia 1 tai DEGURBA-koodia 2) ja jossa on vähintään 50 000 asukasta.
- **Toinen luokka:** Paikallisista hallintoyksiköistä koostuva kaupunkiviranomaisten yhteenliittymä tai ryhmittymä, jolla on organisoidun taajaman oikeudellinen asema ja jossa enemmistö (vähintään 51 %) asukkaista asuu paikallisissa hallintoyksiköissä, jotka on määritelty Eurostatin kaupungistumisasteen (DEGURBA) mukaan kaupungeiksi tai esikaupungeiksi (DEGURBA-koodin 1 tai DEGURBA-koodin 2 mukaisesti) ja joiden yhteenlaskettu kokonaisväkiluku on vähintään 50 000.
- **Kolmas luokka:** Kaupunkiviranomaisten yhteenliittymä tai ryhmittymä, jolla ei ole organisoidun taajaman oikeudellista asemaa ja jossa kaikki mukana olevat kaupunkiviranomaiset (pääasiallinen kaupunkiviranomainen ja asiaan liittyvät kaupunkiviranomaiset) ovat paikallisia hallintoyksiköitä, jotka on määritelty Eurostatin kaupungistumisasteen (DEGURBA) mukaan kaupungeiksi tai esikaupungeiksi (DEGURBA-koodi 1 tai DEGURBA-koodi 2), ja joiden yhteenlaskettu kokonaisväkiluku (kaupungin pääviranomainen ja asiaan liittyvät kaupunkiviranomaiset) on vähintään 50 000 asukasta.

Ainoastaan edellä määritellyt tukikelpoiset kaupunkiviranomaiset voivat jättää hakemuslomakkeen EUI-IA-ehdotuspyynnön puitteissa.

Paikallisten hallintoyksiköiden määritelmä, luokittelu kaupungistumisasteen mukaan ja asukaslukuja koskevat luvut perustuvat EUI-IA-vastaavuustaulukossa annettuihin tietoihin ("EUI-IA_Call2_Correspondence_table": https://www.urban-initiative.eu/sites/default/files/2023-05/EUI-IA_Correspondence_table.xlsx). Tätä taulukkoa käytetään tukikelpoisuuden tarkistuksen tärkeimpänä viiteasiakirjana. Hakijoita pyydetään tarkistamaan tukikelpoisuutensa vastaavuustaulukosta ja toimittamaan tiedot hallinnollisiin rajoihinsa sisältyvistä paikallisista hallintoyksiköistä ja asukasluvusta. Ennen hakulomakkeen täyttämistä suositellaan vahvasti tukikelpoisuuden itsearviointia (edellä mainitun vastaavuustaulukon perusteella). Jos EUI-IA-vastaavuustaulukoon sisältyvien tietojen tulkintaan liittyy puutteita, epä johdonmukaisuuksia tai epävarmuuksia, hakijoita kehoitetaan ottamaan yhteyttä pysyvään sihteeristöön ennen hakulomakkeen täyttämistä ja lähettämistä. Valintamenettelyn aikana pysyvä sihteeristö tarkistaa hakukelpoisuuden yksinomaan hakulomakkeessa annettujen tietojen perusteella. Jos hakijan asema tukikelpoisena hakijana on epävarma, pysyvä sihteeristö on yhteydessä kaikkiin asiaankuuluviin kumppaneihin, Eurostat mukaan luettuna, tukikelpoisuuden määrittämiseksi.

2.1 ENSIMMÄINEN LUOKKA

- Kunnat, kaupungit ja alueet, joiden hallinnolliset rajat vastaavat yhtä paikallista hallintoyksikköä. Tällöin paikallinen hallintoyksikkö luokitellaan kaupungiksi ja esikaupungiksi kaupungistumisasteen mukaan (koodi 1 ja/tai 2 vastaavuustaulukon sarakkeessa Kaupungistumisaste), ja sillä on oltava vähintään 50 000 asukasta.
- Kunnat/kaupungit, joiden hallinnollisiin rajoihin kuuluu useita paikallisia hallintoyksiköitä. Näin on Portugalin, Irlannin, Kreikan, Maltan ja Latvian kuntien/kaupunkien osalta, joissa Eurostatin paikallisen hallintoyksikön määritelmä ei vastaa kuntia/kaupunkeja vaan kuntien ulkopuolisia yksiköitä (piirikuntia) tai tilastoyksiköitä (vaalipiirejä). Tässä tapauksessa kunta/kaupunki voi olla tukikelpoinen vain, jos sen asukasluku on yhteensä 50 000 ja jos enemmistö (vähintään 51 prosenttia asukkaista) asuu paikallisissa hallintoyksiköissä, jotka luokitellaan kaupungeiksi tai esikaupungeiksi kaupungistumisasteen mukaan (vastaavuustaulukon sarakkeessa "Kaupungistumisaste" oleva koodi 1 ja/tai 2).

2.2 TOINEN LUOKKA

Järjestäytyneet taajamat, jotka ovat kaupunkiviranomaisten yhteenliittymiä/ryhmittymiä ja täyttävät seuraavat kriteerit:

- Tunnustetaan kansallisessa lainsäädännössä viralliseksi paikallishallinnon tasoksi (joka eroaa alue- ja maakuntatasosta), ja kunnan/kaupungin on liityttävä ylikunnalliseen organisaatioon

(tämän vuoksi tähän luokkaan ei lueta yhdistyksiä, jotka on perustettu vapaaehtois pohjalta, tiettyä tarkoitusta varten ja/tai kestoaltaan rajoitetuksi ajaksi).

- Muodostuu vain kunnasta/kaupungista (tähän luokkaan ei siis lueta yhdistyksiä, joissa on mukana muita laitoksia, kuten yliopistoja, kauppakamareita jne.)
- Kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut erityisvaltuudet, jotka asianomaiset kunnat ovat siirtäneet EUI-IA-hankkeen kannalta merkityksellisille politiikan aloille. Yhteenliittymiä pyydetään antamaan tarkat viittaukset kansalliseen lainsäädäntökehykseen. Järjestäytyneillä taajamilla on yksinomainen toimivalta EUI-IA-hankkeen kannalta merkityksellisten politiikan alojen suunnittelussa ja täytäntöönpanossa.
- Erityinen poliittinen (mukana olevien kuntien välillinen edustus) ja hallinnollinen (oma henkilöstö) rakenne.

Esimerkkejä EUI-IA:n puitteissa tukikelpoisista organisoiduista taajamista ovat:

- Ranska: Métropoles, Communautés Urbaines, Communautés d'Agglomération, Etablissements Publics Territoriaux (EPT) ja Communautés de Communes.
- Italia: Vain Città Metropolitane ja Unione di Comuni. Huomioikaa, että Consorzi, Gruppi di Azione Locale (GAL), Convenzione dei Comuni tai muut järjestäytyneet taajamat, joita ei Italian kansallisen lainsäädännön (Testo Unico degli Enti Locali) mukaan pidetä paikallisviranomaisina, eivät ole tukikelpoisia.
- Saksa: Landkreis.
- Espanja: Mancomunidades ja Area Metropolitana Barcelona. Huomioikaa, että "Diputaciones provinciales" (maakuntahallitukset) katsotaan maakunnallisiksi elimiksi, eikä niitä näin ollen hyväksytä tukikelpoisiksi organisoiduiksi taajamiksi.
- Portugali: Comunidades Intermunicipais (CIM).

Eurooppalaisia alueellisen yhteistyön yhtymiä (EAYY), joiden kumppanuudet koostuvat ainoastaan kaupunkiviranomaisista (kuten edellä on määritelty) ja joilla on erityistä toimivaltaa EUI-IA-ehdotuspyynnön kannalta merkityksellisten politiikkojen suunnittelussa ja täytäntöönpanossa, pidetään järjestäytyneinä taajamina, ja siksi ne voivat jättää hakemuksen EUI-IA-ehdotuspyyntöjen puitteissa pääasiallisena tai asiaan liittyvinä kaupunkiviranomaisina. EAYY:t, joiden kumppanuuksiin kuuluu muita organisaatioita (esim.: jäsenvaltioita, alueviranomaisia, yhdistyksiä, yliopistoja jne.) ei katsota organisoiduiksi taajamiksi, eivätkä ne voi hakea pääasiallisina tai asiaan liittyvinä kaupunkiviranomaisina, mutta ne voivat liittyä toteutuskumppaneina tukikelpoisen kaupunkiviranomaisen jättämään ehdotukseen.

EUI-IA:n puitteissa organisoituja taajamia pidetään yhtenä kaupunkiviranomaisena, joka edustaa kaikkia mukana olevia kuntia/kaupunkeja. Tästä syystä organisoidun taajaman toimittamassa hanke-

ehdotuksessa tämä on ilmoitettava pääasiallisena kaupunkiviranomaisena. Järjestäytyneiden taajamien tukikelpoisuuden tarkistamiseksi pysyvä sihteeristö tarkistaa, että niiden kokonaisväkiluku on vähintään 50 000 ja että suurin osa (vähintään 51 prosenttia) asukkaista asuu taajamaan kuuluvissa paikallisissa hallintoyksiköissä, jotka on luokiteltu kaupungeiksi tai esikaupungeiksi kaupungistumisasteen mukaan.

2.3 KOLMAS LUOKKA

Kaikki kaupunkiviranomaisten yhteenliittymät (kansalliset/alueelliset kaupunkiviranomaisten yhteenliittymät, alueelliset sopimukset, kehitysalueet jne.) sekä yksittäiset kaupunkiviranomaiset, joilla ei ole virallista yhteistyösopimusta mutta jotka haluavat hakea tukea yhdessä, voivat hakea tukea nimeämällä mukana olevista kunnista/kaupungeista pääasiallisen kaupunkiviranomaisen ja mainitsemalla muut asiaan liittyvinä kaupunkiviranomaisina.

Tukikelpoisia ovat kaikki osallistuvat kaupunkiviranomaiset (pääasiallinen kaupunkiviranomainen ja asiaan liittyvät kaupunkiviranomaiset), jotka on tunnustettu paikallisiksi hallintoyksiköiksi ja jotka on luokiteltu kaupungeiksi tai esikaupungeiksi Eurostatin kaupungistumisasteen mukaan (DEGURBA-koodi 1 tai DEGURBA-koodi 2). Jos kaupunkiviranomaisilla on useampi kuin yksi paikallinen hallintoyksikkö hallinnollisissa rajoissaan, sovelletaan samoja kaupungistumisasteen määrittelyn sääntöjä, jotka on kuvattu kohdassa 2.1. Pääasiallisen ja asiaan liittyvien kaupunkiviranomaisten välistä suhdetta ei tarvitse virallistaa hakemuslomaketta jätettäessä. Jos ehdotus hyväksytään ja sitä tuetaan, suhde on virallistettava kumppanuussopimuksella (pysyvä sihteeristö toimittaa pääasialliselle kaupunkiviranomaiselle mallin).

Aikaisemmat kokemukset osoittavat, että yksittäiset hankkeet, joita toteuttavat yhteenliittymät tai kaupunkiryhmittymät, joilla ei ole organisoidun taajaman asemaa ja jotka koostuvat yli kolmesta kaupunkiviranomaisesta (pääasiallinen ja asiaan liittyvät kaupunkiviranomaiset), jotka eivät ole alueellisesti yhteydessä toisiinsa, ovat vaarassa menettää johdonmukaisuutensa ja niillä on vaikeuksia saada aikaan merkittäviä tuloksia. Näin ollen suositellaan, että tukea hakevien kaupunkiviranomaisten yhteenliittymien ja/tai ryhmittymien (jotka eivät ole organisoituja taajamia) olisi oltava alueellisesti lähekkäisiä ja pyrittävä rajoittamaan osallistuvien asiaan liittyvien kaupunkiviranomaisten lukumäärää.

2.4 TUKIKELPOISIA KAUPUNKIVIRANOMAISIA KOSKEVAT YHTEISET VAATIMUKSET

Edellä kunkin tukikelpoisten kaupunkiviranomaisten erityisryhmän osalta esitettyjen periaatteiden lisäksi seuraavia periaatteita sovelletaan kaikkiin tukikelpoisiin kaupunkiviranomaisiin EUI-IA:n puitteissa:

- Kaikkien kaupunkien viranomaisten on sijaittava jossakin EU:n jäsenvaltiossa.

- Ainoastaan edellä määritellyt tukikelpoiset kaupunkiviranomaiset voivat jättää hakemuslomakkeen EUI-IA-ehdotuspyynnön puitteissa. Toteutuskumppanin toimittaman hakulomakkeen kelpoisuus evätään.
- Kaupunkiviranomaiset (kuten edellä on määritelty) voidaan mainita hanke-ehdotuksessa ainoastaan pääasiallisina ja/tai asiaan liittyvinä kaupunkiviranomaisina. Toteutuskumppaneiden luokka on varattu ainoastaan laitoksille ja/tai organisaatioille, joita ei ole tunnustettu kaupunkiviranomaisiksi EUI-IA:n puitteissa.
- Jos innovatiiviset ratkaisut edellyttävät kaupunki- ja maaseutualueiden rajapintaa tai toiminnallista aluetta koskevaa lähestymistapaa, toteutuskumppaneiksi voidaan ottaa paikallisia hallintoyksiköitä, jotka on määritelty maaseuduksi niiden kaupungistumisasteen mukaan (Eurostatin DEGURBA-koodi 3). Huomioikaa, että niiden asukasmäärää ei lasketa mukaan 50 000 asukkaan vähimmäiskynnyksen saavuttamiseen. Maaseuduksi määriteltujen paikallisten hallintoyksiköiden sisällyttäminen hakemukseen on perusteltava selkeästi hakulomakkeessa.
- Kaupunkiviranomainen tai organisoitu taajama voi osallistua vain yhteen hanke-ehdotukseen kunkin ehdotuspyynnön puitteissa (vaikka hanke-ehdotukset esitettäisiin saman ehdotuspyynnön eri aihealueilla). Sääntöä sovelletaan myös asiaan liittyviin kaupunkiviranomaisiin (kunta voi olla mukana vain yhdessä hanke-ehdotuksessa, olipa se sitten pääasiallinen kaupunkiviranomainen tai asiaan liittyvä kaupunkiviranomainen).
- Kaupunkiviranomaiset, jotka ovat jo saaneet tukea EUI-IA:n edellisen ehdotuspyynnön yhteydessä hyväksytyyn hankkeeseen, eivät voi jättää uutta hakemuslomaketta samasta aiheesta koko aloitteen keston aikana.
- Kaupunkiviranomaisten on noudatettava rahoituksen ulkopuolelle jättämistä koskevia vaatimuksia (lisätietoja on jäljempänä kohdassa 8.5 "Avustuksen hakijoita koskevat poissulkemisperusteet" ja EUI-IA-ohjeiden luvussa 3.3 "Avustuksen hakijoita koskevat poissulkemisperusteet").

Kunnan/kaupungin kokonaan tai osittain omistamia virastoja ja yrityksiä (esim. energia- ja jätehuollon, talouskehityksen, matkailun edistämisen jne. alalla) ei pidetä paikallisina hallintoyksiköinä, eikä niitä näin ollen voida tunnustaa tukikelpoisiksi kaupunkiviranomaisiksi. Nämä organisaatiot voivat kuitenkin osallistua kumppanuuteen toteutuskumppaneina (lisätietoja toteutuskumppaneiden tehtävistä ja vastuualueista on EUI-IA-ohjeiden luvussa 2.1.2 "Typology of the European Urban Initiative – Innovative Actions Partners").

Huomioikaa, että kun kyseessä ovat kaupunkiviranomaisten yhteenliittymät tai ryhmittymät, joilla on organisoitujen taajamien oikeudellinen asema (toinen tukikelpoisten viranomaisten luokka – katso lisätietoja edellä), toimielin, mukaan lukien kaikki muut mukana olevat kaupunkiviranomaiset, katsotaan EUI-IA:n puitteissa yhdeksi kaupunkiviranomaiseksi, ja näin ollen taajama mainitaan pääasiallisena kaupunkiviranomaisena. Jos kyseessä ovat kaupunkiviranomaisten yhteenliittymät tai ryhmittymät, joilla ei ole organisoidun taajaman oikeudellista asemaa (kolmas tukikelpoisten viranomaisten luokka –

katso lisätietoja edellä), kaupunkiviranomaisia pyydetään nimeämään yksi kunta pääasialliseksi kaupunkiviranomaiseksi ja muut kunnat asiaan liittyviksi kaupunkiviranomaisiksi.

3. TOINEN EUI-IA-EHDOTUSPYYNNÖN AIHEIDEN KATTAVUUS

EUI perustettiin työkaluksi, jolla tuetaan EU:n kaupunkien toimintaohjelman täytäntöönpanoa ja joka on keskeinen väline uuden Leipzigin peruskirjan täytäntöönpanossa. Innovatiivisia kaupunkitoimia koskevan aloitteen lähestymistavan mukaisesti EUI-IA-ehdotuspyynnöt järjestetään EY:n määrittelemistä aiheista, jotka perustuvat New Leipzigin peruskirjaan ja EY:n monialaisen ulottuvuuden painopisteisiin, kuten vihreään ja digitaaliseen siirtymään. Jotta EUI-IA-hankkeet olisivat helpommin ymmärrettävissä koheesiopolitiikan kannalta ja niiden myöhempi laajentaminen ja/tai toistaminen EAKR:n rahoituksella olisi helpompaa, EUI-IA-ehdotuspyynnöissä täsmennetään myös ehdotuspyynnön kohteena olevat koheesiopolittiset erityistavoitteet. Hakijoiden on kiinnitettävä erityistä huomiota sen osoittamiseen, että ratkaisut, joita ne ehdottavat testattavaksi, ovat koheesiopolittisesti merkityksellisiä esitettyjen erityistavoitteiden kannalta. Lisäksi määritellään luettelo indikaattoreista (joita käytetään ja seurataan yhdessä muiden hankekumppaneiden itselleen asettamien indikaattoreiden kanssa), joiden avulla helpotetaan toivottujen vaikutusten ymmärtämistä hanketasolla ja mahdollistetaan tulosten yhdistäminen toiminta-alueen ja/tai EUI-IA:n tasolla.

Toista ehdotuspyyntöä varten hakijat voivat jättää hanke-ehdotuksia, jotka keskittyvät yhteen kolmesta aihealueesta: Kaupunkien viherryttäminen (Greening Cities), Kestävä matkailu (Sustainable Tourism) tai Osaamispotentiaali käyttöön kuihtuvissa kaupungeissa (Harnessing talent in shrinking cities).

3.1 KAUPUNKIEN VIHERRYTTÄMINEN

AIHEEN "KAUPUNKIEN VIHERRYTTÄMINEN" YLEINEN MÄÄRITELMÄ JA KONTEKSTI

Eurooppaan ja koko maailmaan kohdistuu tällä hetkellä luonnon monimuotoisuuteen, ilmastoon, saastumiseen ja luonnonvaroihin liittyviä kriisejä, jotka liittyvät läheisesti toisiinsa. Ilmastomuutos kiihdyttää luonnon tuhoutumista kuivuuden, tulvien ja maastopalojen kautta, ja luontokato ja luonnon kestämaton käyttö puolestaan aiheuttavat ilmastomuutosta³. Saasteet vaikuttavat terveyteemme ja ympäristöömme, ja niukkoja resursseja tuhlaamaan lineaarisessa taloudessa. Ilmastohätätila edellyttää kiireellisiä toimia päästöjen vähentämiseksi radikaalisti, jotta maapallon lämpeneminen voidaan rajoittaa 1,5 celsiusasteeseen, ja samalla ilmastomuutokseen on sopeuduttava älykkäämmin,

³ Vuoteen 2030 ulottuva EU:n biodiversiteettistrategia (2022)

nopeammin ja järjestelmällisemmin⁴. Ilmastomuutoksen lisäksi muut luonnon monimuotoisuuden vähenemisen keskeiset aiheuttajat – maan- ja merenkäytön muutokset, liikakäyttö, saastuminen ja vieraslajit – saavat luonnon köyhtymään nopeasti.

Euroopan kaupungit ovat eturintamassa kokemassa näiden moninaisten kriisien vaikutuksia. Kaupunkien viheralueet häviävät usein kilpailun käytettävissä olevasta maa-alasta, kun EU:n kaupunkialueilla asuvan väestön osuus kasvaa jatkuvasti. Joka kahdeksas kaupungissa asuva eurooppalainen altistuu WHO:n suositukset ylittävälle ilman epäpuhtauksien pitoisuuksille. Kaupungit tuottavat noin 70 prosenttia maailman kasvihuonekaasupäästöistä, ja samalla ne ovat erityisen alttiita ilmastomuutoksen vaikutuksille, kuten helleaaltojen, kuivuuden, tulvien ja veden niukkuuden yleistymiselle ja pitkittymiselle.

Biologiseen monimuotoisuuteen, saastumiseen, luonnonvaroihin ja ilmastoon liittyvien haasteiden yhteinen ratkominen tarjoaa lähtökohdan sille, miten kaupunkien ”viherryttäminen” tukee ekosysteemejä ja lisää kestävyyttä. Tässä yhteydessä keskittyminen vihreän ja sinisen infrastruktuurin (jäljempänä ”vihreä” infrastruktuuri) ratkaisuihin⁵ tarjoaa tehokkaan ja toimivan lähestymistavan näiden haasteiden ratkaisemiseen kaupungeissa.

Vaikka vihreä infrastruktuuri on tärkeää, se ei yksin riitä terveellisen ja vihreän kaupunkiympäristön luomiseen. Siksi vihreän infrastruktuurin integrointi muihin aloihin – biologisen monimuotoisuuden suojelun ja ilmastohaasteeseen vastaamisen lisäksi – on erittäin tärkeää. Koska kaupunkien viherryttäminen on kokonaisvaltainen käsite, on tärkeää lähestyä aihetta yhtenäisemmin ja luoda yhteyksiä laajemmin eri politiikan aloihin. Olisi kehitettävä yhteyksiä vihreän infrastruktuurin ja muiden politiikan alojen, kuten ilman, veden ja maaperän saasteettomuuden, kestävän liikkuvuuden, rakennusten kunnostamisen, energian, vesihuollon, kiertotalouden ja kansanterveyden, välille.

Kaupunkien viherryttämisen teemalla rahoitetaan hankkeita, joissa kokeillaan ja toteutetaan konkreettisia innovatiivisia vihreän infrastruktuurin ratkaisuja Euroopan kaupungeissa. Näiden ratkaisujen avulla pystytään paremmin vastaamaan biologiseen monimuotoisuuteen, saasteisiin, luonnonvaroihin ja ilmastoon liittyviin haasteisiin sekä luomaan synergiaa muiden keskeisten politiikan alojen kanssa. Rahoitetuissa hankkeissa testattujen innovatiivisten ratkaisujen odotetaan edistävän vihreään ja oikeudenmukaiseen siirtymään liittyviä koheesiopoliittisia investointeja, ja niiden kohtuuhintaisuutta.

Kaupunkien viherryttämisen teema liittyy useisiin EU:n politiikkoihin ja aloitteisiin, joita se myös edistää: esimerkiksi Euroopan vihreän kehityksen ohjelma, EU:n biodiversiteettistrategia, EU:n metsästrategia,

⁴ IPCC:n raportin analyysi (2022), ilmastomuutokseen sopeutumista koskeva EU:n strategia (2021).

⁵ EU:n vihreää infrastruktuuria koskevassa strategiassa vihreä infrastruktuuri määritellään strategisesti suunnitelluksi luonnontilaisten ja luonnontilaisen kaltaisten alueiden verkostoksi, joka sisältää myös muita alueita, jotka on suunniteltu ja tarkoitettu tuottamaan erilaisia ekosysteemipalveluja. Siihen kuuluvat viheralueet ja muut ympäristön ominaisuudet maa- ja merialueilla (rannikkoalueet mukaan luettuina), ja maa-alueilla vihreää infrastruktuuria on kaupunki- ja maaseutuympäristössä. Sininen infrastruktuuri on samankaltainen kuin vihreä infrastruktuuri, ja se kattaa luonnolliset ja luonnontilaiset alueet, mukaan lukien vesiekosysteemit, rannikko- ja merialueet. Kaupunkien lähialueet ovat erittäin tärkeitä vihreän infrastruktuurin kehittämisen kannalta, ja tällaisen infrastruktuurin käsitettä voidaan rikastuttaa luontoon perustuvilla ratkaisuilla.

EU:n maaperästrategia ja luonnonsuojelulakia koskeva ehdotus, EU:n ilmastomuutokseen sopeutumista koskeva strategia, EU:n vihreää infrastruktuuria koskeva strategia, EU:n saastuttamatonta toimintaa koskeva suunnitelma, uusi eurooppalainen Bauhaus-aloite, EU:n kunnostusaloite, EU:n kohtuuhintaista asumista koskeva aloite, uusi eurooppalainen liikkuvuutta koskeva viitekehys, ilmastoneutraaleja ja älykkäitä kaupunkeja sekä ilmastomuutokseen sopeutumista koskevat EU:n missiot, Horisontti Eurooppa -puiteohjelman eurooppalainen kumppanuus kaupunkien siirtymävaiheiden edistämiseksi, ilmastoa ja energiaa koskeva kaupunginjohtajien ilmastopuolustus, vihreää kaupunki -aloite, Euroopan vihreän pääkaupungin palkinto ja Green Leaf -palkinto sekä älykkäitä kaupunkeja koskeva haaste.

Lisäksi aihe liittyy EU:n kaupunkiagendan ”kaupunkien viherryttäminen” -kumppanuusteemaan ja edistää sitä. Kumppanuudessa keskitytään vihreään ja siniseen infrastruktuuriin kaupunkiympäristössä ja luodaan yhteyksiä muihin politiikan aloihin. ”Kaupunkien viherryttäminen” -teema mukailee uuden Leizigin peruskirjan ”vihreä kaupunki” -teemaa, jossa esitetään visio Euroopan kestävästä kaupunkien tulevaisuudesta, jossa korostetaan myös sosiaalisia ja taloudellisia näkökohtia (”oikeudenmukainen kaupunki” ja ”tuottava kaupunki”).

Euroopan komissio pyrkii saamaan aikaan tasapainoisen hankesalkun, joka täyttää korkeimmat laatuvaatimukset ja ottaa huomioon Euroopan kaupunkien maantieteelliset, alueelliset ja väestölliset erot. Hanke-ehdotusten odotetaan olevan hyvin kokeellisia, joten ne eivät todennäköisesti saa rahoitusta perinteisistä tai tavanomaisista rahoituslähteistä.

KAUPUNKIVIRANOMAISTEN MERKITYS JA ROOLI

Biologiseen monimuotoisuuteen, saastumiseen, luonnonvaroihin ja ilmastoon liittyvien haasteiden ratkaiseminen yhdessä vihreän infrastruktuurin ratkaisujen avulla on alue, joka tarjoaa kaupungeille merkittäviä mahdollisuuksia. Biologiseen monimuotoisuuteen, saastumiseen, luonnonvaroihin ja ilmastoon liittyviä innovatiivisia ratkaisuja toteutetaan paikallistasolla konkreettisilla toimilla. Teema ”Kaupunkien viherryttäminen” keskittyy vihreään infrastruktuuriin ja yhdistää useita viranomaisia, aloitetyyppejä ja sääntelytoimia. Kaupunkiviranomaisilla on hyvät mahdollisuudet luoda siltoja eri viranomaisten ja osastojen välille ja kokeilla innovatiivisia ratkaisuja olemassa olevaan ja/tai uuteen vihreään infrastruktuuriin ja näin parantaa teemaan liittyvää tietopohjaa. Kaupunkiviranomaiset nauttivat yleensä myös kansalaisten luottamusta, mikä onkin tärkeää paikallistason hyväksynnän saamiselle infrastruktuuria koskeviin hankkeisiin etenkin osallistavien sidosryhmien kuulemisten avulla.

Biologisen monimuotoisuuden, saastumisen, luonnonvarojen ja ilmastohaasteiden välillä on erottamattomia yhteyksiä, ja on tarpeen keskittyä vihreisiin infrastruktuuriratkaisuihin, joilla nämä haasteet voidaan ratkaista kokonaisvaltaisesti. Käytännössä niitä kuitenkin käsitellään usein omilla aloillaan, ja näin ollen vihreän infrastruktuurin ratkaisujen yhdistäminen kaupunkinäkökulmasta tarjoaa mahdollisuuden edistää kokonaisvaltaisempaa lähestymistapaa. Kaupunkiviranomaisten testaamat innovatiiviset ratkaisut, joissa otetaan samanaikaisesti huomioon biologisen monimuotoisuuden suojelun, saasteettomuustavoitteiden ja ilmastomuutoksen hillitsemisen/sopeutumisen synergiat sekä sosiaaliset vaikutukset, tarjoavat mahdollisuuden maksimoida yhteisvaikutukset ja auttavat saavuttamaan kaikki kehitystavoitteet.

Kaupunkiviranomaisilla on hyvät mahdollisuudet kokeilla innovatiivisia ratkaisuja vihreän infrastruktuurin moninaisten etujen hyödyntämiseksi ja luoda samalla temaattisia yhteyksiä useampiin politiikan aloihin, kuten ilman, veden ja maaperän saasteettomuuteen, kestävään liikkuvuuteen, rakennusten vihreään kunnostamiseen, puhtaaseen energiaan siirtymiseen, vesihuoltoon ja kansanterveyteen. Aihealueeseen liittyvissä hanke-ehdotuksissa olisi sen vuoksi keskityttävä vihreän infrastruktuurin ratkaisuihin, joilla on selkeät ja vahvat yhteydet muihin politiikan aloihin. Kaupungeissa testattavilla innovatiivisilla ideoilla voidaan esimerkiksi lieventää ilmastonmuutosta suoraan hiilidioksidin sitomisen kautta tai välillisesti vähentämällä energiankysyntää sekä tuottaa merkittäviä liitännäishyötyjä esimerkiksi vähentämällä saasteita vihreään infrastruktuuriin liittyvien aktiivisten liikkumismuotojen, kuten pyöräilyn ja kävelyn, avulla. Tällaiset ideat voisivat myös tukea ilmastonmuutokseen sopeutumista esimerkiksi lieventämällä kaupunkien lämpösaarekevaikutuksia ja vähentämällä rakennusten jäähdytys- ja lämmitystarvetta viherkattojen ja -seinien avulla. Lisäksi monet tutkimukset ovat osoittaneet vihreän infrastruktuurin ja ihmisten terveyden välisen myönteisen yhteyden, ja innovatiivisten ratkaisujen avulla kaupunkiviranomaiset voisivat testata uusia kustannustehokkaita ratkaisuja kansanterveydellisiin kysymyksiin. Vaikka pääkaupungeilla ja suuremmilla taajamilla todennäköisesti on pienempiä kaupunkeja paremmat valmiudet sisällyttää lähestymistapoihinsa huippuluokan innovaatioita, kuten uusia ratkaisuja, joita ei ole koskaan aiemmin testattu EU:ssa, innovointi on tärkeää kaikenkokoisille kaupungeille.

Hanke-ehdotuksia ei pitäisi laatia erillään keskipitkän ja pitkän aikavälin toimista, joilla pyritään vastaamaan biologisen monimuotoisuuden, saastumisen, resurssien niukkuuden ja ilmaston haasteisiin, vaan niiden odotetaan olevan osa nykyisiä strategisia ja järjestelmällisiä lähestymistapoja, joilla pyritään kaupungin viherryttämiseen ja/tai ilmastoneutraaliuteen. Tällaisia lähestymistapoja⁶ voivat olla esimerkiksi koheesiopolitiikan kestävästä kaupunkikehityksestä koskevat strategiat⁷ tai ilmastokaupunkisopimukset, joita ilmastoneutraaleja ja älykkäitä kaupunkeja koskevaan EU:n operaatioon osallistuneet tai siihen liittyneet kaupungit ovat laatineet, tai ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevan EU:n operaation peruskirjan allekirjoittaneiden tai hyväksyneiden kaupunkien toimet. Tätä sisällyttämistä asiaankuuluviin kaupunkistrategioihin ja -suunnitelmiin arvioidaan hanke-ehdotusten strategisessa arvioinnissa⁸.

KAUPUNKIVIRANOMAISIA KOSKEVAT KEHOTUKSET

Hakijoita pyydetään ottamaan huomioon alla luetellut teemat ja kysymykset valmistellessaan hanke-ehdotuksiaan⁹, mutta niiden ei ole tarkoitus määrittää tiukasti haluttuja vastauksia, jotka voivat vaihdella merkittävästi eri kaupunkien välillä niiden koon, sisäisten ominaispiirteiden ja haasteiden vuoksi. Useampaan kuin yhteen näistä teemoista ja kysymyksistä liittyvien toimenpiteiden testaaminen integroidusti on myös mahdollista ja erittäin suositeltavaa tämän ehdotuspyynnön aiheen osalta.

⁶ Luettelo strategisista/järjestelmällisistä lähestymistavoista on esimerkinomainen.

⁷ Euroopan aluekehitysrahastosta ja koheesiorahastosta 24 päivänä kesäkuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1058 11 artikla.

⁸ Katso lisätietoja valintamenettelystä [EUI-IA:n hakuoppaan](#) 3.2 kohdasta.

⁹ Koko asiakirjassa ilmaisulla ”vihreä infrastruktuuri” viitataan sekä vihreään että siniseen infrastruktuuriin.

- **Kehitetään ja parannetaan kaupunkien viheralueita** keskittymällä hankkeisiin, jotka auttavat pysäyttämään biologisen monimuotoisuuden vähenemisen, vähentämään todennettavasti ja merkittävästi ilmansaasteita ja torjumaan helleaaltoja sekä samalla saavuttamaan ilmastotavoitteet ja parantamaan kansalaisten terveyttä ja hyvinvointia.
- **Rakennetaan vihreitä liikennekäytäviä** vihreän infrastruktuurin avulla kaupunkialueille sekä kaupunkikeskusten ja kaupunkien lähialueiden välille, mikä osaltaan vähentää ilman ja maaperän saastumista ja melua, käytetään tekoälyä liikenteenhallintajärjestelmissä, edistetään kestävästä multimodaalista kaupunkiliikennettä, mukaan lukien aktiiviset liikkumismuodot, kuten pyöräily, ja samalla saavutetaan ilmastotavoitteet ja parannetaan kansalaisten terveyttä ja hyvinvointia.
- **Ehkäistään kuivuutta ja tulvia** hankkeilla, joissa keskitytään kestävään vesihuoltoon (sadevesi mukaan luettuna) kaupunkialueilla vihreän infrastruktuurin avulla, mikä auttaa ehkäisemään kuivuutta ja tulvia sekä parantamaan veden laatua ja samalla vähentämään katastrofiriskejä ja maa-alueiden tarvetta.
- **Suunnitellaan ja kunnostetaan rakennuksia ja niiden ympäristöä erityisesti sosiaalisesti heikossa asemassa olevilla alueilla luontopohjaisilla ratkaisuilla** sisällyttämällä vihreä infrastruktuuri ja luontopohjaiset ratkaisut rakennusten ja niiden ympäristön suunnitteluun ja/tai kunnostukseen ja resurssienhallintaan käyttämällä myös kierrätettyjä rakennusmateriaaleja. Tällaisilla ratkaisuilla voidaan parantaa energiatehokkuutta ja vähentää rakennusten kasvihuonekaasu- ja ilmansaastepäästöjä sekä edistää ilmastotavoitteiden saavuttamista esimerkiksi tarjoamalla mahdollisuuksia sopeutua ilmastonmuutokseen sekä varastoida ja sitoa hiiltä.

Keskittymällä edellä mainittuihin kehotuksiin hanke-ehdotusten odotetaan tuottavan useita taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöhyötyjä, kuten edistävän terveellisempää ja kestävämpää kaupunkiympäristöä ja ottavan käyttöön uusia liiketoimintamalleja ja -käytäntöjä (esim. ympäristöystävälliset innovatiiviset hankinnat) sekä uudenlaisia lähestymistapoja ja välineitä, joiden tarkoituksena on kehittää vihreämpien ja kestävämpien kaupunkien valmiuksia, sitouttaa kaupunkilaisia ja muuttaa kaupunkien rahoitus- ja budjetointikäytännöt ympäristöystävällisemmäksi. Siirtymävaiheen tavoitteiden vuoksi hanke-ehdotusten tulee sisällyttää konsepteihinsä toimenpiteitä, jotka edistävät vihreään energiaan siirtymistä ja vähentävät riippuvuutta polttoaineiden tuonnista (esim. puhtaiden, uusiutuvien ja muihin kuin palamisprosesseihin perustuvien energialähteiden käyttöönotto ja käytännön energiansäästötoimet). Samoin hanke-ehdotuksiin odotetaan sisällytettävän toimenpiteitä, joilla edistetään siirtymistä kiertotalouteen ja resurssitehokkaaseen talouteen (esim. vähentämällä jätettä ja saastumista korjaamalla, uudelleenkäyttämällä ja vähentämällä).

KOHEESIOPOLITIIKAN TAVOITTEET

- Erityistavoite 2.1, ympäristöystävällisempi Eurooppa *edistämällä energiatehokkuutta ja vähentämällä kasvihuonekaasupäästöjä*

- Erityistavoite 2.4, ympäristöystävällisempi Eurooppa *edistämällä ilmastonmuutokseen sopeutumista ja ehkäisemällä katastrofiriskejä ja parantamalla katastrofivalmiuksia ottaen huomioon ekosysteemipohjaiset lähestymistavat*
- Erityistavoite 2.5, ympäristöystävällisempi Eurooppa *edistämällä veden saatavuutta ja kestävää vesihuoltoa*
- Erityistavoite 2.7, ympäristöystävällisempi Eurooppa *parantamalla luonnonsuojelua ja biologista monimuotoisuutta, kehittämällä vihreää infrastruktuuria erityisesti kaupunkiympäristössä ja vähentämällä saastumista*
- Erityistavoite 2.8, ympäristöystävällisempi Eurooppa *edistämällä kestävää multimodaalista kaupunkiliikennettä osana siirtymistä nollahiilitalouteen*
- Erityistavoite 5.1, Eurooppa lähemmäs kansalaisia *edistämällä yhdenmuettyä ja osallistavaa sosiaalista, taloudellista ja ympäristöön liittyvää kehitystä, kulttuuria, luonnonperintöä, kestävä matkailua ja turvallisuutta kaupunkialueilla.*

TULOS- JA TUOTOSINDIKAATTORIT

Hanke-ehdotuksia arvioidaan muun muassa sen perusteella, pystyvätkö ne saavuttamaan uskottavia tuloksia ja ovatko niiden menetelmät näiden tulosten mittaamiseksi luotettavia.

Erityisesti tämän aiheen yhteydessä kaupunkiviranomaisia kehoitetaan määrittelemään joukko indikaattoreita, jotka kattavat integroidusti kaikki toisiinsa liittyvät biologista monimuotoisuutta ja ilmastoa koskevat tavoitteet sekä vihreän infrastruktuurin ja alakohtaisten politiikkojen väliset yhteydet.

Kaupunkiviranomaiset voivat hakemuksissaan viitata mihin tahansa jäljempänä lueteltuihin indikaattoreihin, jos ne ovat olennaisia hankeideoiden kannalta. Luettelo ei ole velvoittava eikä tyhjentävä. Se sisältää indikaattoreita, jotka eivät liity yksinomaan kaupunkien viherryttämiseen, mutta joista voi olla apua konkreettisten tulosten ilmaisemisessa ja jotka siten kannattaa ottaa huomioon. Tällaisia indikaattoreita tulee täydentää erityishankkeen kannalta olennaisilla indikaattoreilla.

Kaupunkiviranomaiset voivat vapaasti määritellä omat hankekohtaiset indikaattorinsa. Heidän tulee kuitenkin ottaa huomioon myös luetellut indikaattorit kuvatakseen mahdollisimman selkeästi ja vakuuttavasti muutoksia, joita hankkeella on mahdollista saada aikaan.

Tuotosindikaattorit

- Luodut uudet tuotteet ja palvelut (*mittayksikkö: uudet tuotteet/palvelut*)
- Tuettu infrastruktuuri (uusi, kunnostettu, muutettu tai nykyaikaistettu) (*mittayksikkö: tuetut infrastruktuurit*)
- Uudet luodut ja/tai tuetut laitteet (*mittayksikkö: uudet laitteet*)

- Tuetut henkilöt (koulutetut, täydennyskoulutetut, saatetut tai avustetut) (*mittayksikkö: henkilöt*)
- Asunnot, joiden energiatehokkuus on parantunut (*mittayksikkö: asunnot*)
- Julkiset rakennukset, joiden energiatehokkuus on parantunut (*mittayksikkö: neliömetrit*);
- Rannikkokaistale, joentörmä, järvenranta-alue ja maanvieremien torjuntakeinot, jotka on hiljattain rakennettu tai vahvistettu ihmisten, omaisuuden ja luonnonympäristön suojelemiseksi (*mittayksikkö: hehtaarit*);
- Ilmastonmuutokseen sopeutumista varten rakennettu vihreä infrastruktuuri (*mittayksikkö: hehtaarit*)
- Kaupunkialueilla tuetun vihreän infrastruktuurin pinta-ala (*mittayksikkö: neliömetrit*)
- Tuetun kunnostetun maan pinta-ala (*mittayksikkö: hehtaarit*)
- Asennetut ilmansaasteiden seurantarjestelmät (*mittayksikkö: järjestelmien lukumäärä¹⁰*)
- Hankkeen valmisteluun ja yhteistoteutukseen osallistuneet sidosryhmät (*mittayksikkö: sidosryhmien osallistuminen*)
- Hankkeen valmisteluun ja yhteistoteutukseen osallistuneet kansalaiset (*mittayksikkö: henkilöt*)
- Kaupunkialueilla luotu tai kunnostettu avoin tila (*mittayksikkö: neliömetrit*)
- Ihmisten käytettävissä olevat kaupunkitilat, liikunta- ja virkistystoimintaan käytettävissä olevat viheralueet (*mittayksikkö: hehtaarit*).

Tulosindikaattorit

- Tuetuissa yksiköissä luodut työpaikat (*mittayksikkö: vuotuiset kokoaikaiset työntekijät*)
- Uusien ja päivitettyjen digitaalisten palvelujen, tuotteiden ja prosessien käyttäjät (*mittayksikkö: käyttäjät/vuosi*)
- Vähentynyt vuotuinen energian loppukulutus (*mittayksikkö: vähennyksen prosenttiosuus edelliseen vuoteen verrattuna*)
- Arvioidut kasvihuonekaasupäästöt (*mittayksikkö: tonnia CO₂-ekv/vuosi*)

¹⁰ Mittausasemien on täytettävä EU:n puhdasta ilmaa koskevassa lainsäädännössä (2008/50 ja 2004/107) asetetut laatuvaatimukset, ja niistä on raportoitava asianmukaisesti Euroopan ympäristökeskukselle päätöksen 2011/850 mukaisesti.

- Ilmanlaadun parantuminen (*mittayksikkö*: pienhiukkaspitoisuudet (PM_{2,5}))
- Viheralueisiin ja suojeltuun biologiseen monimuotoisuuteen käytetty kunnostettu maa-alue (*mittayksikkö*: hehtaarit)
- Aktiivisen liikkumisen vaihtoehtoja käyttävän väestömäärän kasvu (*mittayksikkö*: prosenttiosuus paikallisväestöstä)
- Tulvasuojelutoimenpiteistä hyötyvä väestö (*mittayksikkö*: prosenttiosuus suojatusta paikallisväestöstä)
- Väestö, joka hyötyy suojelutoimenpiteistä ilmastoon liittyviä luonnonkatastrofeja vastaan (muut kuin tulvat ja metsäpalot) (*mittayksikkö*: prosenttiosuus suojatusta paikallisväestöstä)
- Paikallisyhteisöjen osallistumisen taso (tiedottaminen, kuuleminen, yhteissuunnittelu, yhteispäätös) (*mittayksikkö*: prosenttiosuus paikallisväestöstä, joka on osallistunut).

3.2 KESTÄVÄ MATKAILU

AIHEEN "KESTÄVÄ MATKAILU" YLEINEN MÄÄRITELMÄ JA KONTEKSTI

Euroopan matkailu on elinvoimainen ekosysteemi, jonka osuus EU:n BKT:stä oli ennen COVID-19-kriisiä lähes 10 prosenttia, joka tuotti lähes 12 prosenttia EU:n kokonaistyöllisyydestä ja joka on tehnyt EU:sta maailman johtavan matkailukohteen. Matkailu on monilla EU:n alueilla ja kaupungeissa keskeinen osa talous- ja sosiaalirakennetta, sillä se tarjoaa työpaikkoja ja tuloja, jotka usein keskittyvät alueille, joilla ei ole vaihtoehtoisia työllistymislähteitä ja joilla työskentelee heikosti koulutettuja työntekijöitä. Samalla matkailu voi olla tehokas väline, jolla torjutaan taloudellista taantumaa, työttömyyttä ja kohdealueiden autioitumista, edistetään julkisen perusinfrastruktuurin ja palvelujen parantamista, kunnioitetaan luonnon- ja kulttuuriperintöä ja edistetään digitaalista ja vihreää muutosta koko arvoketjussa.

COVID-19-pandemia aiheutti matkailualalle ja matkakohteille ennennäkemättömän kriisin ja paljasti ekosysteemin haavoittuvuuden sisäisille ja ulkoisille häiriöille. Tulojen menetys oli erityisen haitallista matkailualasta riippuvaisilla alueilla, joissa miljoonat työpaikat¹¹ vaarantuivat ja matkailualan uudistumismahdollisuudet heikkenivät. Pandemia on heikentänyt huomattavasti matkailun ekosysteemin kykyä palautua ennalleen ja investoida, ja sen investointivaje on arvioiden mukaan kaikista teollisuuden ekosysteemeistä suurin. Tulojen menetyksen lisäksi pandemia pahentaa myös matkailualan ammattitaitoisien työvoiman puutetta. Nykyinen maailmanlaajuinen taantuma ja energiakriisi, jotka johtuvat Venäjän hyökkäyksestä Ukrainaan, vaikuttavat merkittävästi myös matkailuurityöihin ja erityisesti pk-yrityksiin.

¹¹ UNWTO (2020), World Tourism Barometer, osa 18, numero 6, lokakuu 2020.

Välittömien pääasiassa lyhytaikaisiin työllistämishjelmiin ja pk-yritysten maksuvalmiustukeen perustuvien kriisitoimenpiteiden lisäksi elpymisprosessia vauhditetaan toimilla, joilla puututaan nykyisten matkailumallien rakenteellisiin heikkouksiin ja varmistetaan alan pitkän aikavälin kilpailukyky, kestävyys ja kyky selvitä nykyisistä ja tulevista häiriöistä. Tällaiset pitkän aikavälin toimenpiteet ovat välttämättömiä, jotta Eurooppa säilyisi maailman johtavana laadukkaana, kestävä, osallistavana ja innovatiivisena matkakohteena ja jotta voitaisiin varmistaa sosiaalinen ja ympäristöllinen kestävyys ja elämänlaatu matkailukaupungeissa ja -alueilla. Haasteet, kuten voimakas kausivaihtelu ja epätasainen maantieteellinen jakautuminen joissakin kohteissa, vaikuttavat tulojen ja työllisyyden vaihteluun sekä infrastruktuuriin, palvelujen ja resurssien ali- tai ylikäyttöön. Näillä voi olla kielteisiä vaikutuksia paikallisyhteisöihin, ilmastoon ja ympäristöön sekä alan yrityksiin. Samaan aikaan kuluttajien nopeasti muuttuvat odotukset ja vaatimukset sekä yritysten valmius muutoksiin tarjoavat mahdollisuuden siirtymä kohti kestävämpää, digitaalisempaa ja osallistavampaa ekosysteemiä.

Matkailuyritysten ja -kohteiden tulee osallistua ilmastotoimiin esimerkiksi soveltamalla kiertotalousmalleja, pienentämällä ympäristöjäljellä, varmistamalla ilmastomuutokseen sopeutuminen ja soveltamalla kestävyysjärjestelmiä. Tietoon perustuvat matkailupalvelut ja pk-yritysten digitaalisten valmiuksien parantaminen ovat olennaisen tärkeitä kilpailukykyisille yrityksille. Alan sosiaalinen ulottuvuus kaipaa tasa-arvoisten mahdollisuuksien, saavutettavuuden, kohtuuhintaisuuden ja paikallisyhteisöihin kohdistuvien myönteisten vaikutusten huomioimista.

Komissio tukee matkailun ekosysteemin pitkän aikavälin vihreää ja digitaalista muutosta ja kestävyttä, kuten [Transition Pathway for Tourism](#) -julkaisussa (Matkailun siirtymäpolku) kuvataan. Komissio julkaisi yhteissuunnitteluprosessin jälkeen vuoden 2022 alussa tämän alan strategisen etenemissuunnitelman, jossa kuvataan vihreän ja digitaalisen siirtymävaiheen nopeuttamiseksi ja matkailun ekosysteemin kestävyden parantamiseksi vaadittavat toimenpiteet ja tuotokset sekä kehoitetaan matkailualan sidosryhmiä osallistumaan aloitteeseen ja tekemään oman osuutensa. Raportin pohjalta EU:n neuvosto julkaisi päätelmät, joissa vahvistetaan [Euroopan matkailustrategia vuoteen 2030](#) ja vastaava monivuotinen EU:n työsuunnitelma jäsenvaltioiden, viranomaisten ja asianomaisten sidosryhmien tukemiseksi.

Muita EU:n poliittisia aloitteita, jotka ovat erityisen tärkeitä matkailun kilpailukykyyn parantamisen kannalta, ovat [Euroopan vihreän kehityksen ohjelma](#), [EU:n ammattitaitosopimus](#) ja [EU:n datastrategia](#).

EU:n koheesiopolitiikka ja erityisesti Euroopan aluekehitysrahasto ovat perinteisesti olleet Euroopan alueiden liittolaisia niiden pyrkimyksissä lisätä maantieteellisen omaisuuden sekä kulttuuri- ja historiallisen perinnön arvoa ja tukeneet matkailua tehokkaasti ja kestävästi. Ohjelmakaudella 2021–2027 koheesiopolitiikka tarjoaa edelleen laajaa tukea kestäväälle matkailulle ja mahdollisuuden tukea digitaalista ja vihreää muutosta. Se myös vahvistaa alan palautumiskykyä ja pitkän aikavälin kestävyttä kaikkien poliittisten tavoitteiden puitteissa matkailun siirtymäpolun mukaisesti ja ottaa käyttöön matkailulle omistetun erityistavoitteen (ks. jäljempänä).

Lisäksi aihe edistää EU:n kaupunkiagendan kestävä matkailun -teemakumppanuutta ja liittyy siihen. Kumppanuudessa keskitytään kaupunkien matkailuun liittyviin kysymyksiin, sillä matkailu on olennainen osa kaupunkitalouden kestävä kehitystä.

Euroopan komissio pyrkii saamaan aikaan luomaan tasapainoisen hankesalkun, joka täyttää korkeimmat laatuvaatimukset ja jossa otetaan huomioon Euroopan kaupunkien maantieteelliset, alueelliset ja väestölliset erot. Hanke-ehdotusten odotetaan olevan hyvin kokeellisia, joten niitä ei todennäköisesti rahoiteta perinteisistä tai tavanomaisista rahoituslähteistä.

KAUPUNKIVIRANOMAISTEN MERKITYS JA ROOLI

Kestävä kaupunkimatkailu voi olla paikallisen kehityksen moottori, joka edistää kaikkia 17:ää YK:n kestävän kehityksen tavoitetta, kuten työpaikkojen luomista, kestävää ja osallistavaa kasvua, investointeja ja siirtymistä innovatiivisiin ja ympäristöystävällisempiin käytäntöihin. Tällaiset panokset heijastavat viime kädessä sitä, miten kaupunki kehittyy ja esittäytyy ja parantaa sekä asukkaiden että vierailijoiden olosuhteita.

Kaupunkiviranomaisten tehtävänä ei kuitenkaan ole ainoastaan käsitellä COVID-19:n vaikutuksia alaan ja rakennemuutoksia kohti kestävämpiä matkailumalleja, vaan niiden on myös vastattava kestävän kaupunkimatkailun erityishaasteisiin, joita ovat muun muassa kävijöiden ja asukkaiden tarpeiden huolellinen tasapaino, matkailuvirtojen ruuhkautuminen kaupungeissa, julkisten tilojen ja palvelujen saavutettavuus sekä ”liiallisen matkailun” aiheuttamat erityiset ympäristölliset ja sosiaaliset haasteet. Nämä haasteet vaihtelevat kaupungin koon ja sen teollisuusmaisemasijainnin mukaan, ja niillä on vaikutuksia kaupunkia laajempaan alueeseen ja sen yhteyksiin (liikenne, julkiset palvelut, kulttuuri, verkostojen integrointi) ympäröivään alueeseen. Vaikka pääkaupungeilla ja suuremmilla taajamilla voi olla paremmat valmiudet sisällyttää lähestymistapoihinsa huippuluokan innovaatioita, mukaan lukien uusia aikaisemmin EU:ssa testaamattomia ratkaisuja, innovointi on tärkeää kaikenkokoisille kaupungeille.

Kaupunkikeskusten kestävän matkailun strategioiden ei tarvitse rajoittua vain kaupunkiin, vaan ne voivat myös aktiivisesti parantaa yhteyksiä ympäröiviin pienempiin alueisiin ja kaupunkeihin, mikä vähentää kaupunkikeskuksiin kohdistuvia paineita ja luo lisää mahdollisuuksia koko alueelle. Kaupungit ovat kuitenkin ainutlaatuisessa asemassa matkailun ekosysteemissä, sillä ne soveltavat myös laajempia poliittisia ja lainsäädännöllisiä puitteita edistääkseen matkailualan elpymistä ja muutosta kohti kestävämpiä ja joustavampia malleja. Toisaalta kaupungit matkailukohteina itsessään ovat ainutlaatuisia matkailun ekosysteemejä, jotka kokoavat yhteen matkailun sidosryhmien verkoston, useita nähtävyyksiä ja erityyppisiä kävijöitä verrattain pienellä alueella. Kaupunkiviranomaiset voivat täydentää nykyistä matkailupolitiikkaa ja sääntely-ympäristöä toteuttamalla paikkakuntaakohtaisia matkailupolitiikkaa osana kaupunkikehityksen kokonaisnäkemystä. Ottamalla käyttöön ainutlaatuisia ratkaisuja ja kattavia toimintaperiaatteita kestävän matkailun edistämiseksi ja hallinnoimiseksi kaupungit voivat näyttää esimerkkiä pienemmille kaupungeille, kylille ja alueille, joiden talous on riippuvaisempi matkailusta, erityisesti vähentämällä liikaa riippuvuutta yhdestä ainoasta alasta ja yhdistämällä matkailun taloudellista toimintaa muihin investointeihin ja työpaikkojen luomiseen tähtääviin pyrkimyksiin, jotta matkailua voidaan monipuolistaa kattamaan muitakin aloja.

KAUPUNKIVIRANOMAISIA KOSKEVAT KEHOTUKSET

Hakijoita pyydetään ottamaan huomioon alla luetellut teemat ja kysymykset hanke-ehdotuksia laatiessaan, mutta ne eivät määritä odotettavissa olevia vastauksia, jotka voivat vaihdella merkittävästi

eri kaupunkien välillä niiden koon, sisäisten ominaispiirteiden ja haasteiden vuoksi. Useampaan kuin yhteen näistä teemoista ja kysymyksistä liittyvien toimenpiteiden testaaminen kokonaisvaltaisesti on myös mahdollista ja erittäin suositeltavaa tämän ehdotuspyynnön aiheen osalta.

- Matkailutuotteen monipuolistaminen kohti älykkään, kestävän ja saavutettavan matkailun erilaisia muotoja, matkailupalvelujen digitalisointi, matkailun maantieteellisen ja kausittaisen kattavuuden laajentaminen tasapainoisemman vuotuisen talous- ja kulttuurikierron aikaansaamiseksi, useampien erilaisten kävijätyyppien palveleminen sekä paikallisyhteisöjen toimeentulon tukeminen.
- Matkailualan vihreän ja digitaalisen muutoksen edistäminen kaupunkiympäristössä, mukaan lukien siirtyminen kiertotalouteen, älykkäät matkailun liiketoimintamallit ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen, tiiviissä yhteistyössä digitaalisen ja vihreän täydennys- ja uudelleen koulutuksen tarjoamien mahdollisuuksien kanssa, jonka kautta haetaan matkailualalla tarvittavia taitoja ja pätevyksiä.
- Sosiaalisen osallisuuden ja innovoinnin edistäminen matkailun avulla muun muassa tukemalla saavutettavuuteen ja kohtuuhintaisuuteen liittyviä toimenpiteitä sekä osuus- ja yhteisötalouden matkailuyrityksiä, jotka helpottavat joustavien ja kestävien työpaikkojen luomista keskittyen erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien ja syrjäytyneiden ryhmien osallistamiseen.
- Matkailuvirtoja koskeviin reaaliaikaisiin tietoihin perustuvat innovatiiviset matkakohteiden hallintamallit, joilla puututaan erityisesti ylikuormitettujen matkailukohteiden ongelmiin ja pyritään luomaan tasapainoisempi ja hajautetumpi lähestymistapa esimerkiksi yhteistoiminnallisten digitaalisten alustojen ja innovatiivisten, kestävien ja osallistavien kaupunkimatkailureittien avulla.
- Kaupunkien aseman vahvistaminen laajemman matkailualueen portteina erityisesti vähemmän tunnetuilla alueilla, joilla on suuri matkailupotentiaali, edistämällä kaupunkien ja maaseudun välisiä yhteyksiä matkailussa sekä hyödyntämällä kulttuurivaroja ja kulttuuriperintökohteita kaupunkikeskusten ja ympäröivien alueiden läheisyydessä.
- Uudet matkailun hallintomallit, mukaan luettuina osallistumis- ja yhteistyövälineet paikallisten ja sidosryhmien osallistumisen lisäämiseksi, kriisinhallintatoimenpiteet, innovatiiviset tiedonkeruumekanismit, järjestelmät julkisiin resursseihin ja julkisiin palveluihin kohdistuvan paineen hallitsemiseksi sekä toimenpiteet, joilla vastataan sosiaalisiin ja asumiseen liittyviin tarpeisiin, kustannuksiin ja elämisen laatuun liittyviin näkökohtiin.

KOHEESIOPOLITIIKAN TAVOITTEET

- Erityistavoite 4.6, sosiaalisempi ja osallistavampi Eurooppa *vahvistamalla kulttuurin ja kestävän matkailun roolia talouskehityksessä, sosiaalisessa osallisuudessa ja sosiaalisessa innovoinnissa*

- Erityistavoite 5.1, Eurooppa lähemmäs kansalaisia *edistämällä yhtenäistä ja osallistavaa sosiaalista, taloudellista ja ympäristöön liittyvää kehitystä, kulttuuria, luonnonperintöä, kestävää matkailua ja turvallisuutta kaupunkialueilla.*

TULOS- JA TUOTOSINDIKAATTORIT

Hanke-ehdotuksia arvioidaan muun muassa sen perusteella, pystyvätkö ne saavuttamaan uskottavia tuloksia ja ovatko niiden menetelmät näiden tulosten mittaamiseksi luotettavia.

Kaupunkiviranomaiset voivat hakemuksissaan viitata mihin tahansa jäljempänä lueteltuihin indikaattoreihin, jotka ovat olennaisia hankeideoiden kannalta. Luettelo ei ole velvoittava eikä tyhjentävä. Se sisältää yleisiä indikaattoreita, jotka eivät liity nimenomaisesti ehdotuspyynnön aiheeseen, mutta joiden käytöstä voi olla apua konkreettisten tulosten ilmaisemiseen. Tällaisia indikaattoreita olisi täydennettävä yksittäisen hankkeen kannalta olennaisilla indikaattoreilla.

Kaupunkiviranomaiset voivat vapaasti määritellä omat hankekohtaiset indikaattorinsa ottaen kuitenkin huomioon myös luetellut indikaattorit kuvatessaan mahdollisimman selkeästi ja vakuuttavasti muutoksia, joita hankkeella on mahdollista saada aikaan.

Tuotosindikaattorit

- Tuettujen kulttuuri- ja matkailukohteiden määrä (*mittayksikkö: kulttuuri- ja matkailukohteet*)
- Tuetut yritykset (mikroyritykset, pienet, keskisuuret, suuret) (*mittayksikkö: yritykset*)
- Tuetut matkakohteiden hallinnointiorganisaatiot (*mittayksikkö: organisaatiot*)
- Yrityksille kehitettyjen digitaalisten palvelujen, tuotteiden ja prosessien arvo (*mittayksikkö: euro*)
- Tuettu infrastruktuuri (uusi, kunnostettu, muutettu tai nykyaikaistettu) (*mittayksikkö: tuetut infrastruktuurit*)
- Uudet luodut ja/tai tuetut laitteet (*mittayksikkö: uudet laitteet*)
- Väestö, jota syrjäytyneiden yhteisöjen, pienituloisten kotitalouksien ja muita heikommassa asemassa olevien ryhmien sosiaalis-taloudellista osallisuutta koskevien integroitujen toimien puitteissa toteutettavat hankkeet koskevat (*mittayksikkö: henkilöt*)
- Osallistuminen sukupuolten tasa-arvoa, yhtäläisiä mahdollisuuksia ja sosiaalista osallisuutta edistäviin yhteisiin toimiin (*mittayksikkö: osallistumiset*)
- Tuetut henkilöt (koulutetut, täydennyskoulutetut, saatetut tai avustetut) (*mittayksikkö: henkilöt*)

- Hankkeen valmisteluun ja yhteistoteutukseen osallistuneet sidosryhmät (*mittayksikkö: sidosryhmien osallistuminen*).

Tulosindikaattorit

- Tuettujen kulttuuri- ja matkailukohteiden kävijät (*mittayksikkö: kävijät/vuosi*)
- Niiden nähtävyyksien prosenttiosuus, jotka ovat esteettömiä vammaisille ja/tai osallistuvat tunnustettuihin esteettömyysohjelmiin (*mittayksikkö: esteettömien nähtävyyksien prosenttiosuus*)
- Tuetuissa yksiköissä luodut työpaikat (*mittayksikkö: vuotuiset kokoaikaiset työntekijät*)
- Pk-yritykset, jotka ottavat käyttöön tuote-, prosessi-, markkinointi- tai organisaatioinnovaatioita (*mittayksikkö: yritykset*)
- Elinkelpoiset uudet yritykset (*mittayksikkö: yrityksille*)
- Niiden yritysten lukumäärä, joiden EMAS-järjestelmään rekisteröitymistä tuetaan (*mittayksikkö: yritykset*)
- Niiden yritysten lukumäärä, joita tuetaan EU:n ympäristömerkin tai muiden EN ISO 140024 -standardin mukaisten tyyppin I ympäristömerkkien tai vastaavien riippumattomien, useisiin kriteereihin perustuvien ja kolmannen osapuolen todentamien vapaaehtoisten merkkien hakemisessa (*mittayksikkö: yritykset*)
- Pk-yritykset, jotka osallistuvat matkakohteiden hallinnointitoimiin (*mittayksikkö: osallistumiset*)
- Uusien ja päivitettyjen digitaalisten palvelujen, tuotteiden ja prosessien käyttäjät (*mittayksikkö: käyttäjät/vuosi*)
- Paikallisyhteisöjen osallistumisen taso (tiedottaminen, kuuleminen, yhteissuunnittelu, yhteispäätös) (*mittayksikkö: prosenttiosuus paikallisväestöstä, joka on osallistunut*).

3.3 OSAAMISPOTENTIAALI KÄYTTÖÖN KUIHTUVISSA KAUPUNGEISSA

AIHEEN "OSAAMISPOTENTIAALI KÄYTTÖÖN KUIHTUVISSA KAUPUNGEISSA" YLEINEN MÄÄRITELMÄ JA KONTEKSTI

Viime vuosikymmenten väestökehityssuuntaukset, erityisesti väestön ikääntyminen ja syntyvyyden väheneminen, joita maahanmuutto ei kompensoi, muokkaavat Euroopan unionin kasvu- ja aluekehitysnäkymiä. Vaikka työikäinen väestö vähenee kaikkialla EU:ssa, tilanne koskee erityisesti tiettyjä alueita.

Tammikuun 17. päivänä 2023 julkaistussa [tiedonannossaan ”Euroopan alueiden lahjakkuuden hyödyntäminen”](#) Euroopan komissio yksilöi 82 aluetta 16 jäsenvaltiossa, joissa asuu lähes 30 prosenttia EU:n väestöstä ja joihin työikäisen väestön väheneminen ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden alhainen ja pysähtynyt osuus tai 15–39-vuotiaan väestön nettomuutto vaikuttavat eniten.

Nämä alueet ovat tai ovat vaarassa joutua **osaamiskehitysloukkuun**, joka voi syventää niiden erityisiä rakenteellisia haasteita (esim. työmarkkinoiden tehottomuus, talouden vähäinen monipuolistuminen tai liiallinen riippuvuus taantuvista aloista, heikko innovaatiokyky, joka vähentää korkeasti koulutettujen työntekijöiden kysyntää, heikot sosiaaliset tulokset ja keskeisten palvelujen rajoitettu saatavuus) ja haitata vakavasti niiden kestävä kasvua ja vetovoimapotentiaalia. Jos tähän prosessiin ei puututa, se johtaa uusiin ja kasvaviin alueellisiin eroihin ja siihen, että näiden alueiden asukkaat ja yhteisöt tuntevat jäävänsä jälkeen.

Kuten tiedonannossa korostetaan, näihin haasteisiin vastaaminen edellyttää monien nykyisten EU:n välineiden ja politiikkojen hyödyntämistä talouden elvyttämisen ja oikeanlaisen osaamisen kehittämisen tukemiseksi, jotta voidaan houkutellessa korkean potentiaalisia toimintoja. Tähän tarkoitukseen on luotu osaamisen edistämismekanismit. **Koheesiopolitiikka on luonnollisesti** näiden koordinoitujen ponnisteluja **eturintamassa** auttamalla alueita lisäämään osaamiseen liittyvää vetovoimaansa monipuolistamalla talouttaan, parantamalla palvelujen saatavuutta, tehostamalla julkishallintoa ja varmistamalla paikallis- ja alueviranomaisten osallistuminen erityisten paikallisten strategioiden avulla.

Eurooppalainen kaupunkialoite (EUI) otetaan mukaan osaamisen edistämismekanismiin tämän uuden ehdotuspyynnön avulla. Tämä ehdotuspyyntö koskee innovatiivisia toimia, joilla tuetaan kaupunkeja erityisesti edellä mainituilla alueilla, jotta ne voivat **testata uusia ratkaisuja osaajien pitämiseksi ja houkuttelemiseksi**. Ehdotuspyynnössä pyritään löytämään paikkasidonnaisia ja integroitua pilottihankkeita, joissa paikalliset yhteisöt otetaan mukaan kaupunkimittakaavan kokeiluihin ja joissa käsitellään väestörakenteeseen liittyvien haasteiden taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöllisiä ulottuvuuksia tavalla, joka voisi **innostaa koheesiopolitiikan ohjelmien käyttöön näillä kaupunkialueilla**. Erityisesti tietämyksen hyödyntäminen ja siirto sekä Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) investoinneista saatujen menestyksekkäimpien kokemusten jäljittely ja/tai laajentaminen ”koheesiopolitiikan tavoitteissa” (ks. jäljempänä oleva kohta) lueteltujen erityistavoitteiden mukaisesti voivat näin ollen edistää järjestelmällisempää elvytysprosessia pidemmällä aikavälillä.

Euroopan komissio pyrkii saamaan aikaan tasapainoisen hankesalkun, joka täyttää korkeimmat laatuvaatimukset ja jossa otetaan huomioon Euroopan kaupunkien maantieteelliset, alueelliset ja väestölliset erot.

KAUPUNKIVIRANOMAISTEN MERKITYS JA ROOLI

Riippumatta siitä, onko kyse alueista, jotka jo ovat osaamiskehitysloukussa tai ovat vaarassa joutua osaamiskehitysloukkuun, kaupungit, jotka joutuvat kohtaamaan työikäisen väestön nopean vähenemisen ja jotka eivät onnistu houkuttelemaan ja/tai pitämään nuorempia ja/tai pätevämpiä asukkaita, ovat suorassa vaarassa kuihtua, kun niiden ammattitaitoinen työvoima muuttaa pois ja ammattitaito- ja työvoimapula haittaa niiden kilpailukykyä. Jäljellä olevan väestön ikääntyminen,

huolettavien määrän kasvaminen suhteessa työntekijöihin sekä kuihtumiseen usein liittyvän vähemmän koulutettujen ja pienituloisten kasvava osuus voivat vaikuttaa toisiaan vahvistavasti.

Ammattitaitoisten työntekijöiden puute jarruttaa talouden monipuolistamista ja/tai kilpailukykyisempien toimialojen sijoittumista. Se johtaa myös kaupunkien hallintoelinten verotulojen pienenemiseen, jolloin olemassa olevan väestön tarvitsemien paikallispalvelujen ja infrastruktuurin ylläpitokustannukset asukasta kohden kasvavat. Pitkällä aikavälillä julkisten tilojen laatu ja hyvinvointipalvelujen, kuten koulutuksen, työpaikkojen, julkisen liikenteen tai terveydenhuollon, palvelutasot voivat kärsiä. Koko kaupunkiympäristön tila voi myös huonontua taloudellisen vaurauden vähenemisen vuoksi (esim. entisten kaupallisten tai teollisten tuotantolaitosten muuttuminen hylätyiksi teollisuusalueiksi), mikä antaa kaupungista yleisesti ottaen kielteisen kuvan ja johtaa siihen, että yhä useammat ihmiset ja yritykset jättävät alueen¹².

Pääkaupungit, suuremmat taajamat ja/tai aluekeskukset ovat vähemmän alttiita näille uhkille kuin pienet ja keskisuuret kaupungit, koska niihin on keskittynyt taloudellista toimintaa ja niihin liittyviä työmahdollisuuksia ja palveluja¹³. Vaikka pääkaupungeilla ja suuremmilla taajamilla voi olla paremmat valmiudet sisällyttää lähestymistapoihinsa huippuluokan innovaatioita, kuten uusia ratkaisuja, joita ei ole koskaan aikaisemmin testattu EU:ssa, innovointi on tärkeää kaikenkokoisille kaupungeille. Hakijoiden on näin ollen **osoitettava, että niiden kaupunkiin vaikuttavat väestörakenteelliset haasteet ja vaikeudet houkutellessa, pitää tai kehittää osaajia, taitoja ja pätevyyttä**, joita tarvitaan näiden vaikutusten lieventämiseksi, kuten tiedonannossa ”Osaamispotentiaali käyttöön Euroopassa” (Harnessing Talent in Europe's Regions) todetaan, riippumatta siitä, onko kyse luetelluista NUTS-2-alueista vai ei¹⁴. Pieniä ja keskisuuria kuihtuvia kaupunkeja kannustetaan erityisesti hakemaan tukea, koska niillä on hyvät mahdollisuudet lisätä houkuttelevuutta ympäröivillä alueillaan (pääasiassa maaseutualueita), joissa on puutteita osaamisen kehittämisessä. Tällaiset kaupungit voivat toimia monin tavoin edistääkseen parhaassa iässä olevien ihmisten osallistumista paikalliseen työvoimaan ja houkutellessaan uusia asukkaita yksittäisinä kaupunkeina tai ryhtymällä yhteistyössä sosioekonomisten kumppaniensa (yliopistot, tutkimuslaitokset, ammatilliset oppilaitokset, yritykset ja pienyrityksiä sisältävät yritysryppäät) kanssa ja näin yhdistää paremmin kaupunki- ja maaseutualueet palveluiden ja palvelujen tarjonnan osalta sekä edistää elämänlaatua ja nuorentaa ympäröivien alueiden ikärakennetta.

Oikeilla strategioilla ja innovatiivisilla lähestymistavoilla osa edellä mainituista haasteista voidaan myös kääntää mahdollisuuksiksi. Väestön vähentyessä asuntojen tarjonta voi ylittää kysynnän, mikä johtaa tyhjien kiinteistöjen määrän kasvuun ja kiinteistöjen arvon laskuun. Tämä voi houkutellessa sijoittajia ja/tai nuorempia ihmisiä ja perheitä, jotka etsivät kohtuuhintaisempia asuntoja ja kaupunkikeskuksiin verrattuna parempaa ympäristön laatua. Hylätyt teollisuusalueet voidaan muuttaa asunnoiksi ja/tai viheralueiksi ja hylätyt rakennukset esimerkiksi yhteistoimintatiloiksi, monikäyttötiloiksi, päiväkodeiksi

¹² Ks. Euroopan komission yhteisen tutkimuskeskuksen [raportti ”Shrinking cities”](#), 1.11.2020.

¹³ Perustelut otetaan huomioon erityisesti osana strategista arviointia, joka koskee ehdotusten ”kaupunkialueiden innovatiivisuutta ja merkityksellisyyttä” (ks. lisätietoja valintamenettelystä [EUI-IA-hankkeen hakuoppaan](#) 3.2 kohdasta).

¹⁴ Ks. tiedonannon [liite](#), jossa on täydellinen luettelo kyseisistä NUTS-2-alueista.

tai teattereiksi, mikä vähentää kaupunkirakenteen hajautumista ja kuljetusmatkoja. Uusien viestintävälineiden, kuten nopean internetin, saatavuus yhdessä ruuhkien vähenemisen kanssa voi myös houkutella verkkoyrityksiä ja/tai liikkuvia työntekijöitä. Tällaiset kaupungit voisivat myös olla valmiimpia testaamaan uusia lähestymistapoja ja uusia sosiaalisia kokeiluja, kuten väestön uudelleenryhmittelyä tiettyjen alueiden tiivistämiseksi (kompaktin kaupungin mallin mukaisesti) tai kansalaisten ottamista mukaan päätöksentekoon ja/tai sellaisten palvelujen yhteissuunnitteluun ja/tai yhteistuotantoon, joita tarvitaan eniten osaamisen houkuttelemiseksi tai säilyttämiseksi.

KAUPUNKIVIRANOMAISIA KOSKEVAT KEHOTUKSET

Hakijoita pyydetään ottamaan huomioon alla luetellut teemat ja kysymykset hanke-ehdotuksia laatiessaan, mutta ne eivät määritä vastauksia, jotka voivat vaihdella merkittävästi eri kaupunkien välillä niiden koon, sisäisten ominaispiirteiden ja haasteiden vuoksi. Useampaan kuin yhteen näistä teemoista ja kysymyksistä liittyvien toimenpiteiden testaaminen integroidusti on myös mahdollista ja erittäin suositeltavaa tämän ehdotuspyynnön aiheen osalta.

Nuorien ja pätevien osaajien kysynnän lisääminen kaupungeissa muun muassa seuraavien keinoin:

- **Monipuolistetaan kohteena olevien kaupunkialueiden taloutta** keskittymällä nouseviin aloihin, joilla on enemmän lisäarvoa mutta myös paikallistalouden ominaispiirteet huomioon otettavaa potentiaalia, joka perustuu esimerkiksi yrittäjyyden löytämisprosessien ja älykkääseen erikoistumiseen.
- **Vahvistetaan nuorten paikallista yrittäjyyttä** innovatiivisilla rahoitusjärjestelmillä, joilla tuetaan maassa asuvien opiskelijoiden ja/tai vastavalmistuneiden työntekijöiden (ja erityisesti naisten) perustamia start-up- tai spin-off-yrityksiä ja niihin liittyviä yrityshautomoja, mentorointia ja yrityspalveluja.

Lisätään nuorten ja pätevien osaajien tarjontaa ja kaupunkien houkuttelevuutta muun muassa seuraavin keinoin:

- **Edistetään** kaupunkien viranomaisten, yritysten, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja/tai ammatillisten koulutuskeskusten välisiä **uusia yhteenliittymiä** esimerkiksi
 - kehittämällä opetussuunnitelmia, stipendejä, työpaikkakoulutusta ja niihin liittyvää rahoitustukea, kuten nuorisotakuuta, jotta voidaan kuroa umpeen yritysten kysynnän ja käytettävissä olevan ammattitaitoisen työvoiman välinen kuilu ja hallita vihreään ja digitaaliseen muutokseen liittyvää osaamista.
 - kannustamalla naisia suorittamaan tutkintoja ja tekemään töitä (tasa-arvoiset mahdollisuudet).
 - edistämällä ja järjestämällä kotouttamista EU:sta ja EU:n ulkopuolelta tuleville ammattitaitoisille työntekijöille.

- Kehitetään palveluja, joilla edistetään työvoiman osallistumista ja asukkaiden elämänlaatua muun muassa yhteisöllisillä hankkeilla, joilla lisätään sosiaalista pääomaa ja mukautetaan palvelutarjontaa paikallisiin tarpeisiin (eläkeläiset, perheet) aloitteilla, jotka edistävät julkisten tilojen nuorentamista, yhdistys-, kulttuuri- ja/tai luovaa yhteisöelämää ja/tai edistävät sukupuolten välistä tasapainoa ja sukupolvien välistä solidaarisuutta.
- Parannetaan kohtuuhintaisten asuntojen saatavuutta ja/tai helpotetaan nuorten työntekijöiden ja heidän perheidensä ja/tai tutkijoiden ja/tai jatko-opiskelijoiden asettautumista ja/tai uudelleensijoittumista, mikä voi olla välttämätöntä elinvoimaisen innovaatioekosysteemin ylläpitämiseksi.
- Uudistetaan ja/tai muokataan rakennettua ympäristöä ja kaupunkitilaa sekä julkista infrastruktuuria ja siihen liittyviä palveluja seuraavin keinoin:
 - kunnostamalla ja/tai ottamalla uudelleen käyttöön tyhjillään olevia asuntoja, historiallisia tai teollisia rakennuksia tai muuttamalla hylättyjä teollisuusalueita ja vastaavia tyhjillään olevia alueiden viheralueiksi, mikä edistää myös EU:n Green Deal -ohjelman hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamista.
 - ottamalla käyttöön uusia hallinto- ja rahoitusmalleja ja hyödyntämällä yhteisiä keinojen toiminnallisten alueiden dynamiikan puitteissa, jotta kaupunki- ja maaseutualueet voidaan yhdistää paremmin toisiinsa ja/tai jotta kaupunkien ja niitä ympäröivien alueiden infrastruktuureja ja palveluita voidaan käyttää kollektiivisesti ja tasapainottaa paremmin kaupunkien ja niitä ympäröivien alueiden kannalta väestön kriittisen massan mukaisesti ja mittakaavaetuja hyödyntäen.
 - Nykyaikaistamalla ja parantamalla julkishallinnon ja väestölle tarjottavien peruspalvelujen laatua sekä lisäämällä kansalaisten avointa ja osallistavaa osallistumista päätöksentekoon.

KOHEESIOPOLITIIKAN TAVOITTEET

- Erityistavoite 1.1, kilpailukykyisempi ja älykkäämpi Eurooppa *kehittämällä ja parantamalla tutkimus- ja innovointivalmiuksia sekä päivittämällä kehittynyttä teknologiaa*
- Erityistavoite 1.2, kilpailukykyisempi ja älykkäämpi Eurooppa *hyödyntämällä digitalisaation etuja kansalaisten, yritysten, tutkimusorganisaatioiden ja viranomaisten kannalta*
- Erityistavoite 1.3, kilpailukykyisempi ja älykkäämpi Eurooppa *parantamalla pk-yritysten kestävää kasvua ja kilpailukykyä sekä työpaikkojen luomista pk-yrityksissä, myös tuottavien investointien avulla*
- Erityistavoite 1.4, kilpailukykyisempi ja älykkäämpi Eurooppa *kehittämällä älykkään erikoistumisen, teollisuuden muutosprosessin ja yrittäjyyden taitoja*

- Erityistavoite 4.1, sosiaalisempi ja osallistavampi Eurooppa *tehostamalla työmarkkinoiden tehokkuutta ja osallistavuutta sekä laadukkaiden työpaikkojen saatavuutta kehittämällä sosiaalista infrastruktuuria ja edistämällä osuus- ja yhteisötaloutta*
- Erityistavoite 4.2, sosiaalisempi ja osallistavampi Eurooppa *parantamalla osallistavien ja laadukkaiden koulutuspalvelujen yhdenvertaista saatavuutta yleissivistävässä ja ammatillisessa koulutuksessa sekä elinikäisessä oppimisessa kehittämällä esteetöntä infrastruktuuria, mukaan luettuna etä- ja verkko-opetuksen ja -koulutuksen joustavuuden edistäminen*
- Erityistavoite 4.3, sosiaalisempi ja osallistavampi Eurooppa *edistämällä syrjäytyneiden yhteisöjen, pienituloisten kotitalouksien ja muita heikommassa asemassa olevien ryhmien, myös erityistarpeita omaavien, sosioekonomista osallisuutta integroiduilla toimilla kuten asunto- ja sosiaalipalveluilla*
- Erityistavoite 4.4, sosiaalisempi ja osallistavampi Eurooppa *edistämällä kolmansien maiden kansalaisten, myös maahanmuuttajien, sosioekonomista kotouttamista integroiduilla toimilla kuten asunto- ja sosiaalipalveluilla*
- Erityistavoite 5.1, Eurooppa lähemmäs kansalaisia *edistämällä yhdenmukista ja osallistavaa sosiaalista, taloudellista ja ympäristöön liittyvää kehitystä, kulttuuria, luonnonperintöä, kestävä matkailua ja turvallisuutta kaupunkialueilla.*

TULOS- JA TUOTOSINDIKAATTORIT

Hanke-ehdotuksia arvioidaan muun muassa sen perusteella, pystyvätkö ne saavuttamaan uskottavia tuloksia ja ovatko niiden menetelmät näiden tulosten mittaamiseksi luotettavia.

Kaupunkiviranomaiset voivat hakemuksissaan viitata mihin tahansa jäljempänä lueteltuihin indikaattoreihin, jos ne ovat olennaisia hankeideoiden kannalta. Luettelo ei ole velvoittava eikä tyhjentävä. Se sisältää indikaattoreita, jotka eivät liity nimenomaisesti osaamisen hyödyntämiseen kuihtuvissa kaupungeissa koskevan ehdotuspyynnön aiheeseen, mutta joista voi olla apua konkreettisten tulosten ilmaisemisessa ja jotka ovat siten harkitseminen arvoisia. Tällaisia indikaattoreita olisi täydennettävä yksittäisen hankkeen kannalta olennaisilla indikaattoreilla.

Kaupunkiviranomaiset voivat vapaasti määritellä omat hankekohtaiset indikaattorinsa ottaen kuitenkin huomioon luetellut indikaattorit, jotta ne kuvaavat mahdollisimman selkeästi ja vakuuttavasti muutoksia, joita niiden hankkeella on mahdollista saada aikaan.

Tuotosindikaattorit

- Luodut uudet tuotteet ja palvelut (*mittayksikkö: uudet tuotteet/palvelut*)
- Tuettu infrastruktuuri (uusi, kunnostettu, muutettu tai nykyaikaistettu) (*mittayksikkö: tuetut infrastruktuurit*)
- Uudet luodut ja/tai tuetut laitteet (*mittayksikkö: uudet laitteet*)

- Tuetut henkilöt (koulutetut, täydennyskoulutetut, saatetut tai avustetut) (*mittayksikkö: henkilöt*)
- Tuetut yritykset (mikroyritykset, pienet, keskisuuret ja suuret yritykset) (*mittayksikkö: yritykset*)
- Tuetut uudet yritykset (*mittayksikkö: uudet yritykset*)
- Tutkimusorganisaatioiden kanssa yhteistyötä tekevät yritykset (*mittayksikkö: tutkimusorganisaatioiden kanssa yhteistyötä tekevät yritykset*)
- Uusien tai uudistettujen sosiaalisten asuntojen kapasiteetti (*mittayksikkö: henkilöt*)
- Hankkeen valmisteluun ja yhteistoteutukseen osallistuneet sidosryhmät (*mittayksikkö: sidosryhmien osallistuminen*)
- Hankkeen valmisteluun ja yhteistoteutukseen osallistuneet kansalaiset (*mittayksikkö: henkilöt*).

Tulosindikaattorit

- Tuetuissa yksiköissä luodut työpaikat (*mittayksikkö: vuotuiset kokoaikaiset työntekijät*)
- Uusien ja päivitettyjen digitaalisten palvelujen, tuotteiden ja prosessien käyttäjät (*mittayksikkö: käyttäjät/vuosi*)
- Elinkelpoiset uudet yritykset (*mittayksikkö: yrityksille*)
- Tuote-, prosessi-, markkinointi- tai organisaatioinnovaatioita toteuttavat pk-yritykset (*mittayksikkö: yritykset*)
- Tavaramerkki- ja mallihakemukset (*mittayksikkö: tavaramerkki- ja mallihakemukset*)
- Tuen piiriin kuuluvat oppisopimuskoulutukset pk-yrityksissä (*mittayksikkö: henkilöt*)
- Pk-yritysten henkilöstö, joka on saanut koulutusta älykkääseen erikoistumiseen, teollisuuden muutosprosessiin ja yrittäjyyteen liittyviin taitoihin (taitotyypeittäin: tekniset taidot, johtamistaidot, yrittäjyystaidot, vihreät taidot, muut taidot) (*mittayksikkö: osallistujia*)
- Työvoimapalvelujen uusien tai uudistettujen tilojen vuotuiset käyttäjät (*mittayksikkö: käyttäjät/vuosi*)
- Lastenhoitopalvelujen uusien tai uudistettujen tilojen vuotuiset käyttäjät (*mittayksikkö: käyttäjät/vuosi*)
- Koulutustilojen uusien tai uudistettujen tilojen vuotuiset käyttäjät (*mittayksikkö: käyttäjät/vuosi*)

- Modernisoitujen ja/tai sosiaaliseen asuntotuotantoon muutettujen rakennusten vuotuiset käyttäjät (*mittayksikkö: käyttäjät/vuosi*)
- Uusien tai uudistettujen tilapäisten vastaanottotilojen vuotuiset käyttäjät (*mittayksikkö: käyttäjät/vuosi*)
- Terveys- ja/tai sosiaalihuoltopalvelujen uusien tai uudistettujen tilojen vuotuiset käyttäjät (*mittayksikkö: käyttäjät/vuosi*)
- Paikallisyhteisöjen osallistumisen taso (tiedottaminen, kuuleminen, yhteissuunnittelu, yhteispäätös) (*mittayksikkö: prosenttiosuus paikallisväestöstä, joka on osallistunut*).

4. HANKKEEN VAIHEET

EUI-IA-hankkeen elinkaari koostuu neljästä vaiheesta (katso lisätietoja EUI-IA-ohjeista):

- Hankkeen valmistelu** (joka katetaan kertakorvauksella) käsittää kaikki hankehakemuksen laatimiseen liittyvät toimet ja päättyy siihen, kun EUI:n viranomaiset hyväksyvät hankkeen rahoitettavaksi.
- Hankkeen käynnistysvaihe** (joka katetaan kertakorvauksella) kestää kuusi kuukautta ja alkaa hankkeen virallisen hyväksymisen jälkeen. Toteutusvaiheesta erillinen vaihe, joka toteutetaan ennen hankkeen virallista aloittamista ja joka on omistettu yksinomaan hankkeen täytäntöönpanovalmiuden tarkistamiselle (mukaan lukien ennakkotarkastus) sekä hankkeen hallinnointitoimille, joilla luodaan edellytykset hankkeen toimien sujuvalle käynnistämiseksi ja toteuttamiselle.
- Hankkeen toteutusvaihe** kestää 3,5 vuotta: se alkaa, kun hankkeen käynnistysvaihe on saatettu onnistuneesti päätökseen ja jatkuu hankkeen hyväksytyn toteutuksen päättymispäivään saakka.

Huomioikaa, että toteutusvaiheessa tehtäväkokonaisuuksien pituuksissa on tiettyjä eroja:

- **"Horisontaaliset" tehtäväkokonaisuudet:** Hankkeen hallinnointi, seuranta ja arviointi, viestintä ja hyödyntäminen kestävät koko toteutusvaiheen ajan (3,5 vuotta). Toteutusvaiheen viimeisten kuuden kuukauden aikana (innovatiivisen ratkaisun pilotoinnin eli temaattisten tehtäväkokonaisuuksien toteuttamisen jälkeen) "horisontaaliset" tehtäväkokonaisuudet keskittyvät seuraaviin asioihin: yhteenvedo ja arviointi hankkeen toimista, hankkeen päätelmien valmistelu, hankkeen tuloksista ja saaduista kokemuksista tiedottaminen, niiden levittäminen ja hyödyntäminen, hankkeen perinnön valmistelu pohtimalla mahdollisuuksia jatkaa ja laajentaa testattuja ja onnistuneiksi osoittautuneita ratkaisuja EUI-IA-rahoituksen päättymisen jälkeen mukauttamalla testattua innovatiivista ratkaisua siirtokumppanien

kaupungeissa ja laajentamalla sitä edelleen eri puolille Eurooppaa sekä loppuraportointi.

- **Teemakohtaiset tehtäväkokonaisuudet voivat kestää enintään kolme vuotta, ja niiden tulee päättyä kuusi kuukautta ennen toteutusvaiheen päättymispäivää**, jotta voidaan edellä esitetyn mukaisesti arvioida hankkeen täytäntöönpanoa ja kokeiltuja innovatiivisia ratkaisuja asianmukaisesti, saavuttaa tavoitteet ja odotetut tulokset, edistää siirtotoimia ja hyödyntää hankkeen saavutuksia. Hankkeen ja testatun innovatiivisen ratkaisun saavutusten arviointi on ratkaisevan tärkeää, jotta sitä voidaan laajentaa hankkeen kaupunkialueella ja toistaa muissa kaupungeissa eri puolilla Eurooppaa. Tämän vuoksi kokeilun jälkeen olisi varattava kuusi kuukautta arviointitoimia varten.
- **Siirtotehtäväkokonaisuus alkaa viimeistään 12 kuukauden kuluttua hankkeen alkamispäivästä ja kestää toteutusvaiheen loppuun.** Pääasiallisen kaupunkiviranomaisen ja siirtokumppaneiden on päätettävä tämän tehtäväkokonaisuuden aloittamisesta analysoituaan, mikä on toteuttamiskelpoisin ja edullisin hetki yhteistyön käynnistämiseksi. Sen pitäisi antaa siirtokumppaneille mahdollisuus tulla mukaan mahdollisimman sopivana ajankohtana hankkeen täytäntöönpanon alkuvaiheessa.

- iv. **Hallinnollinen päättämisvaihe** (joka katetaan kertakorvauksella) kestää kolme kuukautta, ja se liittyy kaikkiin toteutusvaiheen jälkeisiin hallinnollisiin toimiin, jotka toteutetaan hankkeen päättämiseksi ja selostus- ja talousraportointiasiakirjojen validoimiseksi. Huomioikaa, että EUI-IA-hankkeen edustajan tai edustajien odotetaan olevan tämän vaiheen aikana edelleen käytettävissä pysyvän sihteeristön käynnistämisiin tietämyksen hyödyntämis- ja levittämistoimiin.

5. RAHOITUSPERIAATTEET

Kokonaiskustannusten periaate

EUI-IA noudattaa kokonaiskustannusten periaatetta. Tämä tarkoittaa sitä, että **vaikka hanke saa EAKR:n yhteisrahoitusta enintään 80 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, jokaisen EAKR:stä tukea saavan kumppanin (pääasiallinen kaupunkiviranomainen ja asiaan liittyvät kaupunkiviranomaiset, toteutuskumppanit ja siirtokumppanit) on hankittava vähintään 20 prosenttia julkista tai yksityistä rahoitusta talousarvionsa loppuun saattamiseksi joko omista varoistaan tai muista lähteistä** (ei kuitenkaan muusta EU:n rahoituslähteestä). Yhteistyökumppanien osuus voi koostua rahasta ja/tai luontoissuorituksista.

EAKR:n maksut

EUI-IA-maksujärjestelmä perustuu pääasiassa EAKR:n ennakkomaksuihin ja lopulta todellisten kustannusten korvaamiseen:

- **Ensimmäinen EAKR:n (ennakko)maksu**, joka vastaa 50 prosenttia EAKR:n tuesta, maksetaan pääasialliselle kaupunkiviranomaiselle 90 päivän kuluessa käynnistysvaiheen onnistuneesta päättämisestä. Tämä ensimmäinen ennakkomaksu kattaa myös kaksi hankkeen valmistelu- ja käynnistysvaiheen tehtäväkokonaisuuksien kertakorvausta. Tämä 100 000 euron tukikelpoisten kokonaiskustannusten kokonaismäärä (joka vastaa 80 000 euroa EAKR:stä) koostuu 25 000 euron (joka vastaa 20 000 euroa EAKR:stä) kertakorvauksesta hankkeen valmistelua varten ja 75 000 euron (joka vastaa 60 000 euroa EAKR:stä) kertakorvauksesta käynnistysvaihetta varten.
- **Toinen EAKR:n (ennakkomaksu)**, joka vastaa 30 prosenttia EAKR:n tuesta, maksetaan pääasialliselle kaupunkiviranomaiselle sen jälkeen, kun ensimmäisen tason tarkastuksessa vahvistetut hankekustannukset sisältävä rahoitusvaade 1 on toimitettu ja hyväksytty. Ennen ensimmäisen tason tarkastuksen vahvistamista ilmoitettujen menojen on oltava vähintään 35 prosenttia hankkeen kokonaisbudjetista. Jos ensimmäisen tason tarkastuksen vahvistamat hankekustannukset jäävät alle 35 prosenttiin tukikelpoisista kokonaiskustannuksista, toinen EAKR:n ennakkomaksu maksetaan suhteellisesti.
- **Kolmas EAKR:n maksu**, joka vastaa enintään 20 prosenttia EAKR:n tuesta (vähennettynä hankkeen hallinnolliseen päättämisvaiheeseen osoitetulla kertakorvauksella, katso jäljempänä), maksetaan pääasialliselle kaupunkiviranomaiselle neljännen (viimeisen) vuotuisen seurantaraportin hyväksymisen, laadullisen loppuraportin hyväksymisen ja rahoitusvaateessa 2 esitettyjen hankekustannusten ensimmäisen tason tarkastuksen vahvistamisen jälkeen. Lopullinen vuotuinen seurantaraportti on toimitettava viimeistään kuukauden kuluttua toteutusvaiheen päättymisestä ja (lopullinen) rahoitusvaade 2 on toimitettava yhdessä laadullisen loppuraportin kanssa hallinnollisen päättämisvaiheen lopussa. Jos ensimmäisen tason tarkastuksen vahvistamat hankekustannukset jäävät alle 100 prosenttiin tukikelpoisista kokonaiskustannuksista, kolmas EAKR-maksu maksetaan suhteellisesti. On tärkeää huomata, että kolmas maksu ei enää perustu ennakkomaksuperiaatteeseen vaan todellisten ja maksettujen kustannusten korvaamisen periaatteeseen. Sen vuoksi hankekumppaneiden on ennakorahoitettava hankkeen toteutuksen viimeisen vaiheen menonsa (joita 80 prosentin ennakkomaksu ei kata). Kolmas maksu kattaa myös 20 000 euron tukikelpoisten kokonaiskustannusten kertakorvauksen (joka vastaa 16 000 euroa EAKR:stä), joka kattaa hankkeen hallinnollisen päättämisvaiheen.

6. HANKKEIDEN GENERATION SUUNNITTELU JA KEHITTÄMINEN

6.1 KUMPPANUUS

Kuten kohdassa 2 ”Tukikelpoiset viranomaiset – kuka voi hakea tukea” esitetään, ainoastaan tukikelpoiset kaupunkiviranomaiset voivat jättää hakulomakkeen EUI-IA-ehdotuspyynnön puitteissa. EUI-IA-hankkeessa pääasiallisen kaupunkiviranomaisen odotetaan osallistuvan suoraan kokeiluun ja olevan strategisesti johtavassa asemassa EUI-IA-hankkeen kehittämisessä perustamalla vahva hankekumppanuus, jonka puheenjohtajana se toimii, jotta hanke olisi teknisesti, tieteellisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoinen.

Hankekumppanuus koskee:

- **Toteutuskumppaneita** – keskeiset laitokset ja organisaatiot, jotka voivat osallistua hankkeen toteuttamiseen ja joilla on aktiivinen rooli hankkeen toimien toteuttamisessa ja rahoittamisessa taloudellisen tuen kautta (hankekumppanin varmistama osuus budjetista eli yhteisrahoitusosuus);
- **Siirtokumppaneita** – kaupungit, jotka haluavat oppia kokeilusta, kopioida innovatiivisia ratkaisuja, seurata hankkeen toteuttamista sekä tarjota pääasialliselle kaupunkiviranomaiselle ulkopuolista näkökulmaa kokeiltujen innovatiivisten ratkaisujen siirrettävyyteen ja toistettavuuteen;
- (tarvittaessa) **Asiaan liittyviä kaupunkiviranomaisia.**

Kaikkien EAKR:n määrärahoista hyötyvien hankekumppaneiden (pääasiallinen kaupunkiviranomainen tai asiaan liittyvät kaupunkiviranomaiset, toteutuskumppanit ja siirtokumppanit) on huolehdittava omista rahoitusosuuksistaan.

Kaikkien kumppaneiden on sijaittava Euroopan unionissa (on mahdollista ottaa mukaan toteutuskumppaneita eri maista edellyttäen, että ne sijaitsevat EU:n jäsenvaltioissa ja että hankkeen lisäarvo on selkeästi perusteltavissa). Kaikkien kumppaneiden odotetaan myös virallistavan yhteistyönsä allekirjoittamalla kumppanuussopimuksen.

Pääasiallinen kaupunkiviranomainen

Hankkeissa on osoitettava, että kaupunkiviranomaiset ovat selkeästi sitoutuneet osallistumaan aktiivisesti toimien toteuttamiseen ja paikalliseen kumppanuuteen. EUI-IA:n toiminta perustuu pääasialliseen kaupunkiviranomaiseen, joka vastaa koko hankkeen yleisestä täytäntöönpanosta ja

hallinnoinnista. Pääasiallinen kaupunkiviranomainen kantaa koko taloudellisen ja oikeudellisen vastuun valtuutettuun yksikköön nähden. Muut hankekumppanit kantavat oman vastuunsa pääasialliseen kaupunkiviranomaiseen nähden. Pääasiallisen kaupunkiviranomaisen edustaman kumppanuuden vastuualueet kuvataan pääasiallisen kaupunkiviranomaisen ja valtuutetun yksikön välisessä tukisopimuksessa sekä kumppanuussopimuksessa, jonka kaikki kumppanit allekirjoittavat hankkeen hyväksymisen jälkeen (ja siirtokumppanit sen jälkeen, kun ne on valittu). Pääasiallisen kaupunkiviranomaisen tulee varmistaa, että kaikki hankekumppanit osallistuvat hankkeen suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Asiaan liittyvät kaupunkiviranomaiset

Kaikkien kaupunkiviranomaisten olemassa olevien yhteenliittymien (kaupunkiviranomaisten kansalliset/alueelliset yhteenliittymät, alueelliset sopimukset tai yhteenliittymät, kehitysalueet jne.), joilla on tai ei ole organisoidun taajaman oikeudellista asemaa, sekä yksittäisten kaupunkiviranomaisten, joilla ei ole virallista yhteistyösopimusta, mutta jotka haluavat osallistua EUI-IA-hankkeen hakuprosessiin, on mainittava hakemuslomakkeessa yksi paikallishallintoyksikkö pääasiallisena kaupunkiviranomaisena ja muut paikalliset hallintoyksiköt asiaan liittyvinä kaupunkiviranomaisina. Asiaan liittyvät kaupunkiviranomaiset ovat vastuussa erityistoimien toteuttamisesta ja niihin liittyvien suoritteiden/tuotosten tuottamisesta. Asiaan liittyvillä kaupunkiviranomaisilla on osuus hankkeen budjetista, ja ne raportoivat toimien toteuttamisesta aiheutuneista kustannuksista. Hakulomakkeessa on annettava yksityiskohtaiset tiedot asiaan liittyvistä kaupunkiviranomaisista (mukaan lukien oikeudellinen asema, kokemus ja pätevyys, yhteyshenkilöt jne.).

On suositeltavaa, että kaupunkiviranomaisten yhteenliittymien ja/tai ryhmittymien (jotka eivät ole organisoituja taajamia), jotka haluavat hakea tukea, olisi oltava alueellisesti lähekkäisiä ja pyrittävä rajoittamaan osallistuvien asiaan liittyvien kaupunkiviranomaisten lukumäärää.

Asiaan liittyvät kaupunkiviranomaiset virallistavat sopimussuhteen pääasiallisen kaupunkiviranomaisen kanssa allekirjoittamalla muiden hankekumppaneiden tapaan kumppanuussopimuksen hankkeen hyväksymisen jälkeen.

Uusien yhteistyömuotojen ehdottaminen ja halutun kriittisen massan saavuttamiskeinojen yhdistäminen yhteistä tarkoitusta varten ja näin ollen EUI-IA-ehdotuspyyntöjen jättäminen kaupunkiviranomaisten ryhmänä on mahdollista ja joskus erittäin toivottavaa toimivan kaupunkialuedynamiikan edistämiseksi.

Toteutuskumppanit

Julkisten elinten, yksityisen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan (mukaan lukien kansalaiset ja asukkaat) välisten vahvojen kumppanuuksien kehittäminen on yleisesti tunnustettu kestävästä kaupunkikehityksen kulmakiveksi. Käsiteltävästä asiasta riippuen sekä paikallisen tilanteen ja aiempien kokemusten perusteella pääasiallisen kaupunkiviranomaisten olisi otettava hankkeeseen mukaan erilaisia asiaankuuluvia yhteistyökumppaneita (laitoksia, virastoja (vaikka ne olisivat kokonaan kunnan/kaupungin omistuksessa), korkeakouluja, yksityisen sektorin kumppaneita, sijoittajia, tutkimuslaitoksia, kansalaisjärjestöjä jne.), jotka ovat välttämättömiä ehdotetun innovatiivisen ratkaisun

toteuttamiseksi, projektitavoitteiden saavuttamiseksi sekä kestävyyttä ja laajentamista koskevien pitkäaikaisten vaikutusten varmistamiseksi. Toteutuskumppaneilla tulee olla asiaankuuluvaa kokemusta ja asiantuntemusta, jotka täydentävät pääasiallisen kaupunkiviranomaisen kokemusta ja asiantuntemusta ja tuovat lisäarvoa koko hankkeelle. Jos hankkeilla halutaan vastata sidosryhmien ja kohderyhmien kiireellisiksi katsomiin haasteisiin ja niiden halutaan olevan todella rohkeita, innovatiivisia ja sitoutuneita soveltamaan testattuja ratkaisuja laajemmassa mittakaavassa hankkeen päätyttyä, niiden olisi pyrittävä hyödyntämään paikallisen ekosysteemin kaupunkiviranomaisten ulkopuolelta saatavaa tietämystä ja asiantuntemusta sekä tukea julkisilta ja/tai yksityisiltä sijoittajilta, jotka ovat kiinnostuneita osallistumaan.

Kumppanuuden tulisi olla tasapainoinen ja toisiaan täydentävä politiikan ja temaattisen toimivallan osalta. Kumppanuuksien tulisi pyrkiä edistämään horisontaalista (mukaan lukien kaupunkihaasteen eri ulottuvuuksia käsittelevät toimijat) ja vertikaalista integraatiota (mukaan lukien hallinnon eri tasot). Ei ole olemassa yhtä kaikille sopivaa ratkaisua. Hakijoiden on huomattava, että yli kymmenen kumppanin kumppanuudet saattavat vaatia ylimääräisiä ponnisteluja ja resursseja tehokkaan hallinnoinnin varmistamiseksi.

Mikä tahansa organisaatio, joka on oikeushenkilö, voi toimia toteutuskumppanina EUI-IA-hankkeessa. Toteutuskumppaneilla on aktiivinen rooli hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa, ja ne ovat vastuussa tiettyjen toimien toteuttamisesta ja niihin liittyvien suoritteiden/tuotosten tuottamisesta. Toteutuskumppaneilla on osuus hankkeen budjetista, ja ne raportoivat toimien toteuttamisesta aiheutuneista kustannuksista. Toteutuskumppanit tulee valita avoimuuden ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteita noudattaen. Konsulttiyritykset, joiden ensisijaisena tavoitteena on eurooppalaisten hankkeiden kehittäminen ja hallinnointi, ja organisaatiot, joilla ei ole budjetoitua henkilöstöä (jotka ilmoittavat ainoastaan ulkopuolisen asiantuntijan kustannukset), eivät voi osallistua hankkeeseen toteutuskumppaneina. Hakulomakkeessa on annettavayksityiskohtaiset tiedot toteutuskumppaneista (mm. oikeudellinen asema, kokemus ja pätevyys, yhteyshenkilöt). Toteutuskumppani voi periaatteessa osallistua useisiin hanke-ehdotuksiin saman ehdotuspyynnön puitteissa edellyttäen, että panos ja lisäarvo eri hankkeissa on selkeästi perusteltu.

Huomioikaa, että kaupunkiviranomaisia ei voida pitää toteutuskumppaneina, vaan ainoastaan pääasiallisena kaupunkiviranomaisena tai asiaan liittyvänä kaupunkiviranomaisena, jos ne täyttävät edellä luetellut tukikelpoisuusperusteet.

Siirtokumppanit

Siirtokumppanit ovat kaupunkienviranomaisia, jotka liittyvät hankekumppanuuteen seuratakseen kokeiluja ja oppiakseen niistä. Kullakin EUI-IA-hankkeella odotetaan olevan kolme siirtokumppania, jotka ovat peräisin muista jäsenvaltioista kuin pääasiallinen kaupunkiviranomainen.

Siirtokumppaniksi voi liittyä mikä tahansa Euroopan unionissa sijaitseva kaupunkiviranomainen, joka on määritelty Eurostatin kaupungistumisasteen (DEGURBA) mukaan kaupungiksi tai esikaupungiksi (vastaa Eurostatin DEGURBA-koodia 1 tai DEGURBA-koodia 2). Asukasmäärää koskevia rajoitteita ei ole (kaikenkokoiset kaupungit kelpaavat siirtokumppaneiksi).

Siirtokumppaneiden kutsuminen hankekumppanuuteen perustuu logiikkaan, joka pyrkii edistämään ratkaisun käyttökelpoisuutta muissa EU-alueen kaupunkiympäristöissä ja siten parantamaan sen toistomahdollisuuksia ulkomailla ja käyttöönottoa laajemmassa mittakaavassa pidemmällä aikavälillä esimerkiksi rahoituksella, joka saataisiin koheesiopolitiikan pääohjelmista ja erityisesti EAKR:stä. Se voi myös osaltaan tukea EU:n kaupunkien välistä tietojen vaihtoa ja rakentaa pitkäaikaisia suhteita niiden välille. Osallistuminen kokeiluun antaa siirtokumppaneille mahdollisuuden vahvistaa omaa innovaatiopotentiaaliaan ja lisätä valmiuksiaan toteuttaa innovatiivisia ratkaisuja (sekä sisällön että prosessin osalta) sekä valmistella kokonaan tai osittain prosessi, jossa testattua innovatiivista ratkaisua mukautetaan ja toistetaan kumppanin omassa kaupungissa osallistumalla siirtotoimiin ja hyötymällä ratkaisusta, jonka he näkevät toteutuvan ja tuottavan tuloksia, mutta myös ratkaisevan innovaatiota koskevia ongelmia ja esteitä.

Siirtokumppanit on yksilöitävä ja valittava, ja niiden odotetaan sitoutuvan hankekumppanuuteen viimeistään käynnistysvaiheessa. Siirtoyhteistyön, joka toteutetaan siirto-tehtäväkokonaisuuden kautta, tulee alkaa viimeistään 12 kuukautta hankkeen toteutuksen aloittamisesta. Siirtokumppaneille osoitetaan kiinteä budjetti.

Kohderyhmien ja laajempien sidosryhmien osallistuminen

EUI-IA-hanketta kehitettäessä ja kaikissa hankkeen vaiheissa on tunnistettava ja osallistettava seuraavat laajemmat sidosryhmäjoukot hankkeen luonteesta riippuen: paikallisyhteisöt, työmarkkinaosapuolet, yritykset, kansalaisjärjestöt, asiantuntijat, instituutiot, järjestöt, yksityishenkilöt jne. sekä hankkeen kohderyhmät (eli hankkeesta riippuen: kansalaiset, harjoittelijat, työnhakijat, haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät ja/tai syrjäytyneet yhteisöt, tietyn palvelun tai hallinnon käyttäjät), jotka voivat vaikuttaa hankkeeseen tai joihin hanke voi vaikuttaa. Sidosryhmien tunnistaminen, niiden EUI-IA-hankkeeseen liittyvän vaikutusvallan ymmärtäminen ja niiden tarpeiden ja odotusten tasapainottaminen ovat ratkaisevia seikkoja hankkeen onnistumisen kannalta. Kaupunkiviranomaisten olisikin kutsuttava kaikki asiaankuuluvat sidosryhmät neuvottelupöydän ääreen hahmottelemaan tarpeita ja ongelmia tarkemmin, sopimaan yhteisestä visiosta tai toivotusta muutoksesta, jonka saavuttamista EUI-IA-hankkeen olisi edistettävä, ja suunnittelemaan konkreettisia ongelmanratkaisuun ja toivottuun muutokseen liittyviä ratkaisuja ja toimia. Laajemmat sidosryhmät hyötyvät EUI-IA-hankkeesta suoraan ja/tai välillisesti, mutta niillä ei ole välitöntä roolia EUI-IA-hankkeen toteuttamisessa, eikä niitä pitäisi pitää EUI-IA-hankkeen kumppaneina. Näin ollen niille ei ole varattu erityistä budjettia eikä nimenomaisia vastuita hankkeen toteuttamisessa, mutta niitä pidetään merkityksellisinä, ja niiden olisi osallistuttava aktiivisesti (yhteiskehittely), jotta varmistetaan hankkeen sujuva ja tehokas toteuttaminen.

6.2 HANKKEEN TOIMENPIDELOGIIKKA JA TYÖSUUNNITELMA

EUI-IA-hankkeen toimenpidelogiikka kuvailee selkeää ja tarkoin harkittua käsitystä siitä, miten suunniteltujen toimien odotetaan johtavan haluttuun muutokseen ja tavoiteltuihin tuloksiin. Se on tapa kuvata loogista järjestystä alkuperäisten tarpeiden, panosten, hankkeiden toimien, tuotosten, tulosten ja lopullisen vaikutuksen välillä. Se on väline, jonka avulla voidaan jäsentää monimutkaisia toimia ja

valmistella hankkeen arviointia. Toimenpidelogiikassa kuvaillaan: Mikä on toimenpiteen/hankkeen peruste? Mitkä ovat haasteet/tarpeet, jotka johtivat toimenpiteeseen? Mitä ongelmia toimenpiteellä on tarkoitus ratkaista? Mikä on ”toivottu muutos”? Miten nämä muutokset on tarkoitus toteuttaa?

Toimenpidelogiikka koostuu strategisista, toiminnallisista sekä seuranta- ja arviointiosioista:

- Strategisiin osioihin kuuluvat yleistavoite, erityistavoitteet ja odotetut tulokset.
- Operatiivisiin osioihin kuuluvat hankkeen työsuunnitelma, tehtäväkokonaisuudet, toimet, tulokset ja tuotokset.

Hankkeen työsuunnitelmassa selitetään, miten hanke toteutetaan. Se on mahdollista rahoitusta saavan hankkeen etenemissuunnitelma. Työsuunnitelmassa hanke pilkotaan tärkeimpiin vaiheisiin, joita kutsutaan tehtäväkokonaisuuksiksi, ja tehtäväkokonaisuudet jaetaan pienempiin vaiheisiin, joita kutsutaan toiminnoiksi. Toiminnot johtavat tuloksiin, ja kukin tehtäväkokonaisuus johtaa yhteen tai useampaan tuotokseen.

Tehtäväkokonaisuudet ovat työsuunnitelman rakennuspalikoita, jotka edustavat hankkeen pääpilareita ja koostuvat toisiinsa liittyvistä hanketoiminnoista, joita tarvitaan hankkeen tiettyjen osien toteuttamiseen ja hankkeen tuotosten tuottamiseen. EUI-IA-hankkeen jäsentämiseksi olisi käytettävä seuraavia tehtäväkokonaisuuksia:

- Tehtäväkokonaisuuden valmistelu- ja käynnistysvaihe
 - Tehtäväkokonaisuuden projektinhallinta
 - Tehtäväkokonaisuuden seuranta ja arviointi
 - Tehtäväkokonaisuuden viestintä ja pääomittaminen
 - Tehtäväkokonaisuuden teemat
 - Tehtäväkokonaisuuden siirto
 - Tehtäväkokonaisuuden sulkeminen
- Seurannan ja arvioinnin osioihin kuuluvat tuotosindikaattorit ja tulosindikaattorit.

6.3 ASiantuntijoiden tuki

Kukin EUI-IA:n puitteissa rahoitettava hanke saa tukea EUI-asiantuntijalta. EUI-asiantuntijat tarjoavat hankkeille erityisesti seuraavia palveluja:

- Hanketta ja sen toteuttamista koskeva strateginen ja operatiivinen neuvonta ja ohjaus.

- Avustaminen sellaisten hankeasiakirjojen ja -tuotosten kehittämisessä, joissa kerätään ja levitetään saavutuksia ja täytäntöönpanon jälkeisiä mahdollisuuksia (kestävyys, laajentamis- ja siirtämismahdollisuudet), saatuja kokemuksia ja hyviä käytäntöjä laajemmalle yleisölle, jotta voidaan helpottaa menestyksekkäimpien innovaatioiden käyttöönottoa muissa EU:n kaupungeissa.
- Osallistuminen ja hyödyntämis- ja levitystoiminnan edistäminen.
- Avustaminen siirtotehtäväkokonaisuuden täytäntöönpanossa.

EUI-asiantuntijat antavat jatkuvaa tukea ja neuvontaa hankkeiden täytäntöönpanoprosessien aikana sekä hankkeiden päättämisvaiheessa.

EUI-asiantuntijat ovat henkilöitä, joilla on perusteellinen tietämys kunkin ehdotuspyynnön kannalta merkityksellisistä kaupunkiteemoista, kokemusta yhteistyöstä kaupunkiviranomaisten kanssa julkisia investointeja sisältävistä hankkeista ja niiden käytännön toteuttamisesta sekä hyvä käsitys koheesiopoliitikasta ja todistetusti kokemusta kaupunkikokeilujen ja -innovaatioiden tukemisesta.

EUI-IA kattaa suoraan kaikki EUI-asiantuntijoiden toimintaan liittyvät kustannukset (mukaan lukien matka- ja majoituskustannukset). Hakijoiden ei siis tarvitse sisällyttää hakemuslomakkeeseensa määrärahoja tähän tarkoitukseen.

6.4 SIIRTO

Keskeinen uutuus verrattuna ohjelmakaudella 2014–2020 rahoitettuihin innovatiivisia kaupunkitoimia koskevan aloitteen hankkeisiin on se, että EUI-IA-hankkeisiin on sisällytetty olennaisena osana valtioiden välinen siirto-osio.

On tärkeää korostaa, että EUI-IA-hankkeissa keskitytään edelleen ensisijaisesti uusien innovatiivisten ratkaisujen testaamiseen tietyllä paikkakunnalla, mutta tämän uuden osion myötä odotetaan, että muiden maiden kumppanikaupungit (siirtokumppanit) seuraavat kokeilujen prosesseja ja tuloksia. Kaikkiin EUI-IA-hankkeisiin sisältyy nyt oma siirtotehtäväkokonaisuus, johon sisältyy erityisiä toimia, budjetteja, suoritteita ja tuotoksia.

EUI-IA on perustettu kartoittamaan ja tukemaan siirrettävien ja skaalautuvien innovatiivisten ratkaisujen testaamista kestäväan kaupunkikehitykseen liittyvien kysymysten ratkaisemiseksi Euroopan unionin tasolla. Sen tavoitteena on myös kerätä ja jakaa kokeilujen tuloksia (myös siirtotoimia tukemalla) innovaatiovalmiuksien ja tietämyksen kehittämiseksi kaikilla EU:n kaupunkialueilla. Tavoitteena on, että muut EU:n kaupungit käyttävät EUI-IA-hankkeen tuotoksia (toisto, laajentaminen), mikä lisää koko aloitteen vaikutusta, edistää kaupunkipolitiikkaa eri tasoilla ja tukee Euroopan kaupunkialueiden välistä yhteistyötä.

Lisätty siirto-osio keskittyy seuraaviin asioihin:

- siirtokumppanit voivat seurata testatun innovatiivisen ratkaisun suunnittelua ja pilotointia,
- siirtokumppaneille tarjotaan mahdollisuus analysoida paikallisia kaupunkiympäristöjään, jotta he ymmärtäisivät paremmin, miten innovatiivisia ratkaisuja voidaan mukauttaa vastaamaan paikallisia tarpeita ja olosuhteita,
- tietojen ja kokemusten vaihto kaikkien hankekumppaneiden välillä,
- tärkeimpien panosten, jotka voivat sekä tuoda ulkoista näkökulmaa EUI-IA-hankkeeseen että innostaa siirtokumppaneita, jakaminen,
- siirtokumppaneiden on laadittava asiakirjat, joita se voi käyttää innovatiivisen ratkaisun tulevaa toistamista varten (toistamisen toteutettavuus- ja mahdollisuustutkimus sekä investointiasiakirjat),
- pääasiallinen kaupunkiviranomainen ja sen hankekumppanit valmistelevat EUI-IA-hankkeen perintöä EUI:n innovatiivisen ratkaisumallin muodossa. Muut innovatiivisesta ratkaisusta kiinnostuneet EU:n kaupungit voivat hyödyntää tätä mallia.

Edellä mainitut toimet voidaan toteuttaa seuraavilla **työmenetelmillä**: vierailut paikan päällä, verkossa tai verkon ulkopuolella järjestettävät työpajat/kokoukset/keskustelut, vertaisarviointitoimet, siirtokumppaneiden oma työ, jonka avulla ne voivat hyödyntää siirtovaihdosta saatuja oppeja mutta myös valmistautua innovatiivisen ratkaisun tulevaan toistamiseen, sekä muut halutut työ- ja yhteistyömuodot.

Siirtokumppaneiden odotetaan valmistelevan seuraavat oppimis- ja investointisuoritteet ja tuotokset: **Siirtokapasiteettitutkimus, toistamisen toteutettavuus- ja mahdollisuustutkimus** – (yksi kutakin siirtokumppania kohden). Ne voivat myös rahoittaa **investointiasiakirjoja ja pienimuotoisten pilotti-investointien toteuttamista**.

Pääasiallisen kaupunkiviranomaisen odotetaan valmistelevan **EUI – Innovatiivisen ratkaisun malli** -loppuasiakirjan, jossa keskitytään testatun innovatiivisen ratkaisun siirrettävyyteen ja laajentamiseen, jotta muut (ei ainoastaan siirtokumppanit vaan myös kaikki kiinnostuneet EU:n kaupungit) voivat tutustua kokeilun tuloksiin ja saada toistamista koskevia ohjeita.

EUI-IA-hakijan on päätettävä tehtäväkokonaisuuden siirron kokonaisbudjetista, ja siihen olisi sisällyttävä:

- budjetti, joka osoitetaan siirtotehtäväkokonaisuuden toteuttamisesta tukeville pääasialliselle kaupunkiviranomaiselle ja asiaankuuluville toteutuskumppaneille;
- kullekin siirtokumppanille kertakorvauksena myönnettävä budjetti (yksinkertaistettu kustannusvaihtoehto) – 150 000 euroa (joka vastaa 120 000 euroa EAKR:stä ja 30 000 euron omaa rahoitusosuutta).

Pääasiallisella kaupunkiviranomaisella on vastuu niiden siirtokumppaneiden määrittelystä ja valinnasta, jotka se haluaa liittää kumppanuuteen. Siirtokumppaneiden tunnistaminen on aloitettava jo

hakuvaiheessa, jolloin hakijoita pyydetään yksilöimään muita eurooppalaisia kaupunkialueita, jotka voisivat hyötyä ehdotetun ratkaisun toistamisesta (samankaltaiset piirteet, olosuhteet ja/tai haasteet) tai innovatiomahdollisuuksiensa lisäämisestä, tarkentamaan, miten sopivimmat siirtokumppanit yksilöidään ja valitaan (ja yksilöimään mahdolliset siirtokumppanit, jos ne on jo tunnistettu, sekä niiden taustalla olevat motiivit/perusteet). Koska yksi EUI-IA:n tavoitteista on, että muut kaupungit käyttävät hankkeiden tuotoksia, mikä lisää koko aloitteen vaikutusta, ja koska EUI-IA:n tavoitteena on lisätä hankkeissa kehitettyjen innovatiivisten ratkaisujen toistettavuutta, on tärkeää, että hankkeissa voidaan jo hakuvaiheessa osoittaa, että niillä on hyvin laaditut prosessit, perustelut ja motiivit sopivimpien siirtokumppaneiden valinnan taustalla.

Siirtokumppanit on yksilöitävä viimeistään käynnistysvaiheessa, ja käynnistysvaiheen onnistumisen edellytyksenä on, että siirtokumppanit allekirjoittavat vähintään aiesopimukset.

Siirtokumppaneiden valinnan avulla tulisi: (i) säilyttää hyvä tasapaino kumppanuuteen osallistuvien kaupunkien (niiden koko (pienet, keskisuuret ja suuret kaupungit) ja paikallisuuden (vähemmän kehittyneet, siirtymävaiheessa olevat ja kehittyneemmät alueet)) välillä ja ii) koota yhteen toistotoimien laadun kannalta tärkeimmät siirtokumppanit. Sen vuoksi **siirtokumppanien valinnassa noudatetaan tiettyjä suuntaa-antavia periaatteita:**

- Siirtokumppaneiden on tultava eri EU:n jäsenvaltioista;
- Vähintään kahden neljästä osallistuvasta kaupungista (pääasiallinen kaupunkiviranomainen + kolme siirtokumppania) tulee sijaita vähemmän kehittyneillä tai siirtymäalueilla ¹⁵;
- Kumppanuuteen tulisi kuulua erikokoisia kaupunkeja.

6.5 KUSTANNUSLUOKAT

EUI-IA-hankkeissa voidaan käyttää seuraavia kustannusluokkia:

- Henkilöstö
- Toimisto ja hallinto
- Matkat ja majoitus
- Ulkopuolinen asiantuntemus ja palvelut
- Laitteet
- Infrastrukturi ja rakennustyöt

¹⁵ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/regions/background>

EUI-IA-ohjeissa annetaan kullekin kustannusluokalle määritelmä sekä ohjeet budjetointia ja raportointia varten. On erittäin suositeltavaa, että hankekumppanit kysyvät tukikelpoisuuteen liittyvät kysymykset pysyvältä sihteeristöltä, jos vastausta ei löydy näistä säännöistä. Huomatkaa, että siirtokumppaneiden menot katetaan kertakorvauksella.

Hankkeen ilmoittamat menot on tarkastutettava ensimmäisen tason tarkastajalla. Ensimmäisen tason tarkastajan riippumattomassa lausunnossa on esitettävä ilmoitettujen menojen laillisuus ja asianmukaisuus, tuotteiden ja palvelujen toimittaminen, ilmoitettujen menojen moitteettomuus sekä se, ovatko menot ja toimet EUI-IA:n, EU:n ja kansallisten sääntöjen mukaisia. Koska EUI-IA nimittää ensimmäisen tason tarkastajan suoraan ja maksaa hänelle palkkaa, hankekumppanuuden ei pitäisi ennakoita valvontakustannuksia (auditointikustannuksia) hankkeen talousarviota laatiessaan. Ensimmäisen tason tarkastaja järjestää myös hankkeiden tarkastuksia paikan päällä. Paikan päällä tapahtuva valvonta tarkoittaa, että **ensimmäisen tason tarkastaja todella vierailee hankkeessa ja tarkistaa, että tietyt toiminnot, palvelujen ja tuotteiden ostot sekä investoinnit on toteutettu hyväksytyn hakemuslomakkeen mukaisesti täytäntöönpanon aikana ja että niihin liittyviä säännöksiä on noudatettu.**

Kuten rahoitusperiaatteissa todetaan, EUI-IA-hankkeissa noudatetaan kokonaiskustannusten periaatetta: EAKR osallistuu hankkeen rahoitukseen 80 prosenttiin asti tukikelpoisista kokonaiskustannuksista, ja jokaisen EAKR:stä rahoitusta saavan hankekumppanin (pääasiallinen kaupunkiviranomainen tai asiaan liittyvä kaupunkiviranomainen, toteutuskumppani ja siirtokumppani) on varmistettava rahoitusosuus, jolla täydennetään hankkeen talousarviota rahoitusosuuden tavoitteeseen asti (vähintään 20 prosenttia kumppanin tukikelpoisista kustannuksista).

Jos nämä rahoitusosuudet ovat peräisin yksityisistä lähteistä, ne eivät kuulu valtiontukilainsäädännön piiriin. Jos rahoitusosuudet ovat peräisin julkisista lähteistä ja jos hanketoiminta ei ole taloudellista, sen rahoittaminen ei ole valtiontukea. Kun jäsenvaltion julkisista varoista myönnetään rahoitusosuuksia hankkeisiin, joihin liittyy ”taloudellista toimintaa” eli tavaroiden ja palvelujen tarjoamista markkinoilla, tällaiset hankkeet on suunniteltava siten, että julkinen tuki on valtiontukisääntöjen mukaista kaikilla tasoilla eli joko hankkeen tai laitoksen omistajan, rakentajan ja/tai toiminnanharjoittajan tasolla. Tällaisissa tapauksissa myönnetyn julkisen rahoituksen olisi oltava vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen vaatimusten mukaista tai yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen tai yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja koskevan SGEL-päätöksen ehtojen mukaista.

Yksityiskohtaisia tietoja julkisista hankinnoista ja valtiontuesta annetaan EUI-IA-ohjeissa.

7. HAKUPROSESSI

EUI-IA:n toinen ehdotuspyynnön **hakemusasiakirjat** koostuvat seuraavista osista:

- Tämä **tehtävänmäärittely**, joka on saatavilla kaikilla EU:n kielillä. Huom. Jos kieliversioissa ilmenee ristiriitaisuuksia, englanninkielinen versio katsotaan oikeaksi.
- **EUI-IA-ohjeet** (saatavilla vain englanniksi), joihin on tutustuttava laajasti aloitteen yleisten sääntöjen osalta.
- **Tekniset ohjeet sähköistä tietojenvaihtofoorumia** (Electronic Exchange Platform, EEP) varten.
- Yksityiskohtaiset **ohjeet hakemuslomakkeen täyttämiseksi ovat saatavilla EEP-järjestelmässä** kaikilla EU:n kielillä. Huom. Jos kieliversioissa ilmenee ristiriitaisuuksia, englanninkielinen versio katsotaan oikeaksi.
- **Hakemuslomakkeen kohteliaisuutta koskeva valmisteluasiakirja** (hakemuslomakkeen ja vahvistuslomakkeen työversio – Word-asiakirja, joka on saatavilla vain englanniksi) apuvälineeksi hakemuksen laatimisprosessiin.

Kaikki asiakirjat löytyvät EUI:n verkkosivuilta.

Hakemusprosessi EEP-järjestelmässä on täysin paperiton (<https://eep.urban-initiative.eu/>). **Hakemus koostuu seuraavista osista:**

- **Hakemuslomake:** Hakulomake on täytettävä EEP-järjestelmän verkkoalustalla. Se koostuu osioista, joissa esitellään hankeidea ja perustelut (mukaan lukien tiedot ehdotuksen innovatiivisuudesta), kumppanuus (mukaan lukien pääasiallinen kaupunkiviranomainen, toteutuskumppanit, siirtokumppanit ja tarvittaessa asiaan liittyvät kaupunkiviranomaiset), päätavoitteet ja odotetut tulokset, ehdotettu työsuunnitelma ja talousarvio. Muokkaaminen ja lähettäminen on mahdollista vain avoimen ehdotuspyyntömenettelyn aikana. Sovellus sisältää useita automaattisia linkkejä, kaavoja ja tarkistuksia. Nämä ominaisuuksien vuoksi lomakkeessa näkyy virheilmoituksia (mukaan lukien puuttuva vahvistuslomake), jos sitä ei ole täytetty oikein, eikä sitä voi lähettää. Näin voidaan merkittävästi vähentää riskiä, että hakemus ei täytä kelpoisuusvaatimuksia.
- **Liite:** Hakijat voivat ladata EEP-järjestelmään yhden hakemuslomakeliitteen. Tämä voi olla esimerkiksi kartta, jossa esitellään toiminta-alue, kaavio tai infografiikka. Liitteeksi liitettävän tiedoston tyyppi ja koko on määritelty EEP-ohjeissa.
- **Vahvistuslomake:** Verkkoalusta luo automaattisesti vahvistuslomakkeen, kun hakemuslomaketta täytetään tai kun se on täytetty. Se täytyy tulostaa, toimittaa pääasiallisen kaupunkiviranomaisen lailliselle edustajalle allekirjoitettavaksi, skannata ja ladata Hakemuslomakkeen H vahvistuslomake -osioon. Hakemuslomaketta ei voi toimittaa ilman vahvistuslomaketta.

On erittäin suositeltavaa, että hakijat täyttävät hakemuslomakkeen selkeällä englannin kielellä, mutta se voidaan toimittaa myös millä tahansa EU:n virallisella kielellä. On huomattava, että strategiset ja operatiiviset arvioinnit tehdään hakulomakkeen englanninkielisen version perusteella (jonka pysyvä

sihteeristö on käännättänyt englanniksi ulkopuolisella palveluntarjoajalla, jos hakulomake on toimitettu muulla kielellä). Pysyvä sihteeristö ei takaa käännöksen laatua, joten se on hakijan vastuulla. Lisäksi tukisopimuksen, hankkeen hallinnoinnin, virallisen raportoinnin, keskeisten suoritteiden ja kaiken viestinnän valtuutetun yksikön ja pysyvän sihteeristön kanssa tapahtuu englanniksi.

**Hakulomakkeen ja vahvistuslomakkeen viimeinen jättöpäivä on
05.10.2023 klo 14.00 CEST**

8. VALINTAPROSESSI

Hakemusten jättämisen jälkeen kukin hakemus läpäisee valintamenettelyn, jossa noudatetaan seuraavia vaiheita:

1. Tukikelpoisuuden tarkistus
2. Strateginen arviointi
3. Operatiivinen arviointi

8.1 TUKIKELPOISUUDEN TARKISTUS

EUI-IA-ehdotuspyynnön päätyttyä pysyvä sihteeristö tarkistaa kaikkien toimitettujen hankehakemusten kelpoisuuden ennen ehdotuspyynnön määräaika. Kelpoisuustarkastuksen tarkoituksena on varmistaa, että vastaanotetut hakemuslomakkeet ja niiden liitteet ovat virallisten kelpoisuuskriteerien mukaisia, välttää tukeen kelpaamattomien hakemusten lisäarviointi ja varmistaa kaikkien rahoitettaviksi valittujen ehdotusten tasapuolinen kohtelu.

EUI-IA:n tukikelpoisuuskriteerit ovat seuraavat:

1. Hakemuslomake on toimitettu sähköisen tietojenvaihtofoorumin kautta ennen ehdotuspyynnön tehtävämäärittelyssä ilmoitettua määräaika.
2. Hakulomake on täytetty kokonaan.
3. Hakija on yksi kaupunkiviranomainen paikallisessa hallintoyksikössä, joka on määritelty kaupungiksi tai esikaupungiksi kaupungistumisasteen mukaan (vastaa Eurostatin DEGURBA-koodia 1 tai DEGURBA-koodia 2) ja jossa on vähintään 50 000 asukasta.

TAI

Hakija on paikallisista hallintoyksiköistä koostuva kaupunkiviranomaisten yhteenliittymä tai ryhmittymä, jolla on organisoidun taajaman oikeudellinen asema ja jossa enemmistö (vähintään 51 %) asukkaista asuu paikallisissa hallintoyksiköissä, jotka on määritelty Eurostatin kaupungistumisasteen (DEGURBA) mukaan kaupungeiksi tai esikaupungeiksi (DEGURBA-koodin 1 tai DEGURBA-koodin 2 mukaisesti) ja joiden yhteenlaskettu kokonaisväkiluku on vähintään 50 000.

TAI

Hakija on kaupunkiviranomaisten yhteenliittymä tai ryhmittymä, jolla ei ole organisoitujen taajamien oikeudellista asemaa ja jossa kaikki mukana olevat kaupunkiviranomaiset (pääasiallinen kaupunkiviranomainen ja asiaan liittyvät kaupunkiviranomaiset) ovat paikallisia hallintoyksiköitä, jotka on määritelty Eurostatin kaupungistumisasteen (DEGURBA) mukaan kaupungeiksi tai esikaupungeiksi (DEGURBA-koodi 1 tai DEGURBA-koodi 2), ja joiden yhteenlaskettu kokonaisväestömäärä (kaupungin pääviranomainen ja asiaan liittyvät kaupunkiviranomaiset) on vähintään 50 000 asukasta.

4. Tukikelpoisuusaikaa noudatetaan: hankkeen päättymispäivä on ehdotuspyynnön ja aloitteen vaatimusten mukainen.
5. Talousarvion enimmäisvaatimuksia (enintään 5 miljoonaa euroa EAKR:stä) ja yhteisrahoitusperiaatetta (vähintään 20 prosentin kumppanuuden varmistama osuus) noudatetaan.
6. Kaikki mukana olevat kumppanit (pääasiallinen kaupunkiviranomainen, asiaan liittyvät kaupunkiviranomaiset ja toteutuskumppanit) ovat EU:n jäsenvaltioista.
7. Jos kyseessä on kaupunkiviranomaisten yhteenliittymä tai ryhmittymä, jolla ei ole organisoidun taajaman oikeudellista asemaa, hakemuslomakkeessa esitetään pääasiallinen kaupunkiviranomainen ja asiaan liittyvät kaupunkiviranomaiset.
8. Hakijana olevat kaupunkiviranomaiset (pääasialliset kaupunkiviranomaiset ja/tai asiaan liittyvät kaupunkiviranomaiset) ovat mukana vain yhdessä hanke-ehdotuksessa saman ehdotuspyynnön puitteissa.
9. Hakijana olevat kaupunkiviranomaiset (pääasialliset kaupunkiviranomaiset ja/tai asiaan liittyvät kaupunkiviranomaiset) eivät ole saaneet rahoitusta samasta aiheesta aiemmissa innovatiivisia kaupunkitoimia tai eurooppalaisen kaupunkialoitteen innovatiivisia toimia koskevissa ehdotuspyynnöissä.
10. Pääasiallisen kaupunkiviranomaisen laillisen edustajan asianmukaisesti allekirjoittama, muuttamaton vahvistuslomake ladataan sähköiseen tietojenvaihtofoorumiin hakulomakkeen vahvistuslomake-osioon.

Jos joku edellä mainituista vaatimuksista ei täyty, hakemusta ei katsota tukikelpoiseksi eikä sitä arvioida enempää. Hakijoille ilmoitetaan tukikelpoisuustarkastuksen päätyttyä heidän hakemustaan koskevasta päätöksestä (jatketaanko prosessia vai ei).

8.2 STRATEGINEN ARVIOINTI

Ulkopuolisista asiantuntijoista koostuva paneeli tekee tukikelpoisiksi ja hyväksyttäviksi todetuista hakemuksista strategisen arvioinnin. Strategisen arvioinnin osuus hankkeen kokonaisarvioinnin painotuksesta on **70 prosenttia**, ja se koostuu seuraavista kriteereistä:

- **Innovatiivisuus ja relevanssi (30 %):** Missä määrin hakija pystyy osoittamaan, että hanke-ehdotus on uusi ratkaisu, joka tuo lisäarvoa ehdotuspyynnön aiheeseen nähden? Missä määrin ratkaisu on paikallisen tilanteen ja koheesiopolitiikan tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukainen?
- **Kumppanuus ja yhteiskehittäminen (12 %):** Missä määrin kumppanuus on merkityksellistä ja vakaata ehdotetun ratkaisun toteuttamiseksi ja odotettujen tulosten saavuttamiseksi? Missä määrin ehdotus mahdollistaa sidosryhmien, kohderyhmien ja kansalaisten mielekkään osallistumisen ja yhteiskehittämisen?
- **Tulosten ja vaikutusten mitattavuus (12 %):** Missä määrin odotetut tulokset ovat konkreettisia ja realistisia ja heijastavat hankkeen odotettua vaikutusta paikalliseen ympäristöön sekä edunsaajiin/loppukäyttäjiin?
- **Kestävyys ja laajentaminen (8 %):** Missä määrin hanke edistää tunnistetun haasteen pysyvää ratkaisemista? Missä määrin ehdotettu ratkaisu on omavarainen loppujankohdan jälkeen, ja voidaan sitä laajentaa, jos se osoittautuu onnistuneeksi?
- **Hankkeen siirrettävyys (8 %):** Missä määrin hanke voidaan siirtää muille kaupunkialueille eri puolilla Eurooppaa?

Kutakin kriteeriä koskevat ohjeelliset arviointikysymykset esitetään EUI-IA-ohjeiden luvussa 3.2 ”Valintaprosessi”.

Strategisen arvioinnin tuloksena ulkopuolinen asiantuntijapaneeli laatii hakemuksista arvion ja asettaa ne paremmuusjärjestykseen strategisen arvioinnin pisteytyksen perusteella. Jatkoon päässeet hakemukset etenevät EY:n suostumuksella operatiiviseen arviointiin. Hakijoille ilmoitetaan strategisen arviointimenettelyn päätyttyä heidän hakemustaan koskevasta päätöksestä (jatketaanko prosessia vai ei).

8.3 OPERATIIVINEN ARVIOINTI

Pysyvä sihteeristö suorittaa operatiivisen arvioinnin, ja sen painoarvo on **30 prosenttia** hankkeen kokonaisarvioinnin painoarvosta. Operatiivisen arvioinnin päätavoitteena on arvioida, onko ehdotus toimiva eli realistinen, johdonmukainen, yhtenäinen, valmis, tehokkaasti hallinnoitava, nopeasti toteutettavissa ja kustannustehokas. Operatiivisessa arvioinnissa arvioidaan seuraavia kriteerejä:

- **Hankkeen suunnittelu ja logiikka (12 %):** Missä määrin työsuunnitelman osatekijät (toimet, suoritteet, tuotokset, indikaattorit) ovat valmiita, realistisia, johdonmukaisia ja yhtenäisiä? Missä määrin ehdotettu hankesuunnitelma johtaa tavoitteiden ja odotettujen tulosten saavuttamiseen?
- **Hankkeen toteuttamiskelpoisuus ja toimintavalmius (8 %):** Missä määrin ehdotuksessa on osoitettu, että se on toteuttamiskelpoinen (toteutettavissa annetussa aikataulussa) ja toimintavalmis?
- **Organisaatiojärjestelyt ja toimintavalmiudet (5 %):** Missä määrin hallinto- ja viestintätoimet ovat tarkoituksenmukaisia ja tukevat hankkeen yleistä toteuttamista?
- **Talousarvio (5 %):** Missä määrin talousarvio on johdonmukainen ja oikeasuhteinen?

Kutakin kriteeriä koskevat ohjeelliset arviointikysymykset esitetään EUIA-ohjeiden luvussa 3.2 ”Valintaprosessi”.

Valintalautakunta tekee lopullisen valinnan operatiivisen arvioinnin jälkeen. Hakijoille ilmoitetaan päätöksestä operatiivisen arviointiprosessin päätyttyä.

8.4 ARVIOINNIN PISTEYTYSJÄRJESTELMÄ

Päätöksentekoprosessin apuna käytetään pisteytysjärjestelmää. Kullekin painotetulle kriteerille annetaan pistemäärä 1–10, mikä johtaa hankekohtaiseen keskimääräiseen pistemäärään. Käytössä on seuraava pisteytysasteikko:

9–10 – erinomainen

7–8 – hyvä

5–6 – riittävä

3–4 – huono

1–2 – erittäin huono

Huomioikaa, että jos hanke saa jostakin arviointikriteeristä enintään pistemäärän 4, se hylätään automaattisesti eikä sen käsittelyä jatketa.

Pisteytysjärjestelmää sovellettaessa otetaan huomioon kunkin hanke-ehdotuksen erityiset ansiot, mutta myös saman ehdotuspyynnön yhteydessä jätetyt muut hanke-ehdotukset kilpailuprosessin mukaisesti. Tästä syystä niiden hanke-ehdotusten hakijoille, joita ei ole valittu operatiiviseen arviointiin tai joita ei ole lopullisesti hyväksytty, ei anneta pistemääriä vaan yksityiskohtaiset kommentit kaikista arvioituista kriteereistä.

Hankkeen hakijoiden on huomattava, että valintaprosessin tuloksena valittu hanke ei automaattisesti oikeuta saamaan vastaavaa EU:n avustusta. Jos hankkeen käynnistysvaiheessa määritellyt ehdot eivät täyty (koska hanke ei ole riittävän valmis käynnistettäväksi), valtuutettu yksikkö pidättää itsellään oikeuden lopettaa hanke ja poistaa se EUI-IA:n hyväksymien hankkeiden luettelosta (lisätietoja on EUI-IA-ohjeiden luvussa 4 "Käynnistysvaihe ja sopimuksenteko").

8.5 AVUSTUKSEN HAKIJOITA KOSKEVAT POISSULKEMISPERUSTEET

Varainhoitoasetuksen¹⁶ mukaisesti hakijat voidaan sulkea avustuksen myöntämismenettelyn ulkopuolelle, jos pääasiallinen kaupunkiviranomainen tai henkilöt, joilla on edustus-, päätöksenteko- tai valvontavaltuuksia pääasiallisessa kaupunkiviranomaisessa, tai henkilöt, jotka ovat hankkeen toteuttamisen kannalta olennaisia, ovat yhdessä tai useammassa seuraavista poissulkemistilanteista:

- konkurssi-, maksukyvyttömyys- tai likvidaatiomenettelyt,
- verojen tai sosiaaliturvamaksujen maksamiseen liittyvien velvoitteiden rikkominen,
- vakava ammatillinen virhe, mukaan luettuna harhaanjohtaminen,
- petos,
- korruptio,
- rikollisjärjestöön liittyvä toiminta,
- rahanpesu tai terrorismin rahoitus,
- terrorismirikokset tai terroritoimintaan liittyvät rikokset,

¹⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2018/1046, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2018, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj>.

- lapsityövoiman käyttö ja muu ihmiskauppa,
- väärinkäytös,
- peiteyhtiön luominen tai peiteyhtiönä toimiminen.

Hakemusprosessin aikana kaikkien hakijoiden on toimitettava hakulomakkeen mukana vakuutus, jossa vahvistetaan, että mitkään edellä mainituista poissulkemisperusteista eivät koske pääasiallista kaupunkiviranomaista ja hankekumppaneita. Tämä ilmoitus sisältyy EEP:n hakemuslomakkeeseen liitettyyn vahvistuslomakkeeseen. Huomioikaa, että pääasiallisen kaupunkiviranomaisen laillisen edustajan on allekirjoitettava vahvistuslomake asianmukaisesti, jotta hakemus voidaan katsoa tukikelpoiseuden tarkistuksessa tukikelpoiseksi.

Valintamenettelyn aikana ja ennen kuin valintalautakunta tekee lopullisen päätöksen avustuksen myöntämisestä, pysyvä sihteeristö tarkastaa hakijat EDES-järjestelmästä (Early Detection and Exclusion System), joka on Euroopan komission perustama järjestelmä unionin taloudellisten etujen suojaamisen vahvistamiseksi ja moitteettoman varainhoidon varmistamiseksi¹⁷. Jos pääasiallinen kaupunkiviranomainen löytyy EDES-järjestelmästä, pysyvä sihteeristö ilmoittaa asiasta hakijalle, jolla on tällöin mahdollisuus esittää puolustuksensa ennen valintalautakunnan lopullista päätöstä suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

9. KÄYNNISTYSVAIHE AND JA SOPIMUKSENTEKO

Käynnistysvaihe kattaa ensimmäiset kuusi kuukautta ennen hankkeen toteutusvaihetta. Sen tarkoituksena on varmistaa, että kaikki hallinnolliset edellytykset täyttyvät, jotta hankkeen toteuttaminen voidaan aloittaa sujuvasti ja tehokkaasti, ja antaa takeet hankkeen valmiustasosta (hankkeen hallinnointi, hankkeen toteuttaminen, riskinhallinta). Tärkeimmät tässä vaiheessa käsiteltävät seikat ovat hankkeen hallinnointia koskeva koulutus (mukaan lukien raportointi- ja seurantakehyksen käyttöönotto), hankkeen käynnistämistä koskevien hallinnollisten ja oikeudellisten vaatimusten täyttäminen, valintakomitean suositusten sisällyttäminen hankkeeseen, ennakkotarkastus ja valmiustarkastus. Käynnistysvaiheen tavoitteena on myös luoda hedelmällinen yhteistyö hankkeen ja pysyvän sihteeristön välille.

Hankkeen valmiustarkastus on käynnistysvaiheeseen sisällytetty prosessi, jolla pyritään mahdollisimman hyvin ehkäisemään merkittäviä odottamattomia ongelmia hankkeen toteutuksen aikana. Ensimmäisen tason tarkastaja suorittaa hankkeen valmiustarkastuksen ennakkotarkastuksen

¹⁷ Artikla 142, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2018/1046 unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä.

yhteydessä ja myös pysyvä sihteeristö suorittaa valmiustarkastuksen. Tarkastus kattaa kaikki sellaiset hallinnolliset, rahoitukseen liittyvät ja toiminnalliset kysymykset, jotka todennäköisesti vaikuttavat hankkeen moitteettomaan toteuttamiseen ja hankkeen tavoiteltujen tulosten saavuttamiseen. Valmiustarkastuksessa tutkitaan myös, onko hankkeella luotettava strategia ja riittävä ennakkointi hakulomakkeen Riskinhallinta-kohdassa käsiteltyjen aiheiden osalta (esim. hankkeen hallinnointi, inhimilliset valmiudet hankkeen toteuttamiseen, hankintamenettelyjen valmiusaste, realistinen aikataulu, hankkeen toteuttamisen oikeudellinen ympäristö, investointeihin liittyvä dokumentaatio, sijaintipaikka ja hallinnolliset luvat...).

Jos käynnistysvaihetta ei saada onnistuneesti päätökseen ehdotetussa kuuden kuukauden määräajassa (jokin edellä mainituista vaiheista ei ole saatettu loppuun tai ennakkotarkastuksen ja/tai valmiustarkastuksen tulos on kielteinen), valtuutetulla yksiköllä on oikeus lopettaa hanke (kun otetaan huomioon, että konsepti ei ole vielä tarpeeksi valmis, jotta se voitaisiin ottaa käyttöön) ja poistaa se EUI-IA:n hyväksytyjen hankkeiden luettelosta. Tällöin hankkeelle maksetaan vain kaksi hankkeen valmistelu- ja käynnistysvaihetta koskevaa kertakorvausta. Jos käynnistysvaihe keskeytyy ennen kuin se saadaan päätökseen (esim. hanke keskeytyy), pääasiallinen kaupunkiviranomainen saa ainoastaan hankkeen valmistelukustannuksiin varatun kiinteän summan.

Onnistunut käynnistysvaihe on ehdoton edellytys sille, että EAKR:n rahoitusta voidaan myöntää hankkeen toteuttamiseen ja hankkeen toteutusvaiheen aloittamiseen.

10. MITEN SAADA APUA

Pysyvän sihteeristön henkilökunta on valmis auttamaan hakijoita kaikissa EUI-IA-ehdotuspyynnön aikaisissa teknisissä kysymyksissä – lisätietoja on EUI:n verkkosivustolla. Lisäksi:

- Pysyvä sihteeristö järjestää hakijaseminaareja eri kaupungeissa eri puolilla Eurooppaa. Hakijaseminaarien päivämäärät ja paikat löytyvät EUI:n verkkosivuilta. Näissä seminaareissa osallistujilla on mahdollisuus varata kahdenvälisiä tapaamisia pysyvän sihteeristön jäsenten ja/tai EY:n edustajien kanssa keskustellakseen hankeideastaan.
- Hankkeen kehittämiseen ja hakemusten jättämiseen liittyvistä erityisnäkökohdista järjestetään verkkokursseja.
- EUI:n verkkosivustolla on kysymys- ja vastausosio, ja myös kahdenvälisiä verkkokonsultaatioita järjestetään.
- Hakemuspaketti (joka koostuu seuraavista osista: tehtävänmäärittely, EUI-IA-ohjeet, tekniset ohjeet sähköistä tietojenvaihtofoorumia (EEP) varten, yksityiskohtaiset ohjeet hakemuslomakkeen täyttämisestä, joka on EEP-järjestelmässä saatavilla kaikilla EU:n kielillä,

sekä hakemuslomakkeen kohteliaisuutta koskeva valmisteluasiakirja) on saatavilla EUI:n verkkosivustolla.

11. TÄRKEIMMÄT PÄIVÄMÄÄRÄT

- 31/05/2023 – toinen EUI-IA-ehdotuspyynnön julkaiseminen
- 06/2023 – 09/2023 – hakijaseminaarit ja verkkokonsultaatiot
- 05/10/2023 (14.00 CEST) – hakulomakkeiden jättämisen määräaika
- 05/2024 – hankkeiden hyväksymistä koskevan lopullisen päätöksen ohjeellinen päivämäärä
- 11/2024 – käynnistysvaiheen päättymispäivä
- 01/12/2024 – kaikkien hyväksyttyjen hankkeiden täytäntöönpanon alkamispäivä

Odotamme innolla, että pääsemme pian lukemaan hanke-ehdotuksenne!